

EDUSKUNTA
RIKSDAGEN

BERÄTTELSE FRÅN FINLANDS DELEGATION I EUROPARÅDET

Om verksamheten i den parlamentariska
församlingen 2017

B 8/2018 rd

BERÄTTELSE FRÅN

FINLANDS DELEGATION I EUROPARÅDET

Om verksamheten i den parlamentariska
församlingen 2017

Parlamentariska församlingens session i Strasbourg 2017

första delsessionen 23–27.1.2017

andra delsessionen 24–28.4.2017

tredje delsessionen 26–30.6.2017

fjärde delsessionen 9–13.10.2017

Ständiga kommitténs sammanträden

Madrid 10.3.2017

Prag 30.5.2017

Köpenhamn 24.11.2017

HELSINGFORS 2018

ISSN 1235-1873

Finlands delegation

I EUROPARÅDET

Till riksdagen

I enlighet med 4 § i lagen den 28 april 1989 om Finlands delegation i Europarådet överlämnar Finlands delegation i Europarådet vördsamt till riksdagen sin berättelse om den parlamentariska församlingens verksamhet under sessionen 2017.

Strasbourg den 22 januari 2018

På delegationens vägnar

Maria Guzenina

ordförande

Gunilla Carlander

sekreterare

Innehåll

1 Sammanfattning	5
2 Finlands delegation	7
3 Europarådets inre och yttre utmaningar.....	10
3.1 Inre utmaningar	10
3.2 Yttre utmaningar	12
4 De mänskliga rättigheterna, demokratin och rättsstatsprincipen	14
4.1 Försvaret av människorättsmekanismen	14
4.2 God förvaltning	17
4.3 Yttrandefriheten.....	17
4.4 Invandringen och flyktingsituationen	18
4.5 Kvinnornas ställning och jämställdheten	21
4.6 De sociala rättigheterna, välfärden och jämlikheten	21
5 Uppföljning av medlemsåtagandena	23
5.1 Allmänt	23
5.2 Azerbajdzjan.....	23
5.3 Turkiet	25
5.4 Ukraina	26
5.5 Ungern.....	27
5.6 Ryssland	28
6 Demokratipartners och samarbetet med Medelhavsländerna	30
6.1 Jordanien.....	30
6.2 Tunisien	30
6.3 Mellanöstern.....	31
7 Europarådets externa relationer	33
7.1 Kazakstan	33
7.2 Vitryssland.....	34
7.3 Internationella organisationer	35

BILAGOR

Finlands delegation i Europarådet	37
Medlemskap i utskott	38
Dokument godkända av europarådets parlamentariska församling 2017.....	41
3.1 Resolutioner	41
3.2 Rekommendationer	43
3.3 Yttranden	43
Europarådets parlamentariska församlings gästtalare år 2017	44
Europarådets medlemsstater	45

1. Sammanfattning

Efter 65 års verksamhet står Europarådet som organisation nu inför allvarliga inre och yttre utmaningar. De inre utmaningarna är de korruptionsanklagelser i församlingen, ordförandens forcerade avgång och hela organisationens knappa resurser som redan länge varit ett problem.

Det tyngsta slaget och den största inre utmaningen hänför sig till församlingens ordförande Agramunts agerande, som slutligen ledde till hans avgång i oktober 2017. Bakgrunden var den resa som ordföranden och två andra ledande medlemmar gjorde till Syrien tillsammans med en delegation från den ryska duman.

Som svar på en del av utmaningarna och med hänvisning till pågående utredningar av bland annat korruptionsmisstankar har församlingen uppdaterat sin uppförandekod för medlemmarna, skärpt reglerna om lobbning och godkänt en ny stadga som gör det möjligt att avskeda organisationens högsta representanter.

Europarådets mest långvariga utmaning gäller resursläget. Församlingen har framhållit att det är dags att återgå till en reell nolltillväxtbudget och återställa ett eventuellt överskott från i fjol så att det kan användas av Europarådet. Budgetläget försvårades ytterligare av att Ryssland i juni meddelade att landet inte kommer att betala en tredjedel av sin andel av medlemsavgiften för 2017. Dessutom meddelade Turkiet i november att man inte längre vill vara ett stort betalarland.

Många av utmaningarna har samband med de ökande fenomen som ifrågasätter demokratin samt rättsstatsprinciperna och rättsstatsvärdena. Detta fenomen och utvecklingen på olika håll i Europa är en utmaning för våra europeiska värderingar. Globaliseringen, den svaga ekonomiska tillväxten och migrationsvågen har väckt oro när det gäller rättsstatens och de viktigaste mänskliga rättigheternas tillstånd i många europeiska länder. Likgiltigheten för de grundläggande europeiska värderingarna har ökat till och med i Europarådets konstituerande medlemsstater och i EU:s medlemsstater.

Församlingen granskar hur medlemsstaterna lever upp till medlemsförpliktelserna både landsvis och på tematiska grunder. Granskningen har i dess nuvarande form pågått i över tio år. Systemet har främjat demokratin, men i många länder är resultatet fortfarande inte tillfredsställande. Tio länder finns fortfarande på församlingens granskningslista (Albanien, Armenien, Azerbajdzjan, Bosnien och Hercegovina, Georgien, Moldavien, Ryssland, Serbien, Turkiet och Ukraina). Också Ryssland finns med bland dessa, trots att dess parlamentariska delegation inte har deltagit i församlingens verksamhet efter april 2014. Ryssland har stått utanför församlingens verksamhet eftersom landet inte lämnade in några fullmakter 2016 och 2017.

Värt att notera när det gäller 2017 är att församlingen återinförde granskningen för Turkiets del och att ett EU-land (Polen) för första gången finns på utskottets granskningslista. Situationen i Ungern aktualiserades genom en rapport om propositioner som gäller icke-statliga organisationer. Församlingen anser att den nya universitetslagen är en attack mot de grundläggande europeiska värderingarna och mot rättsstatsprincipen. På tematisk nivå följer församlingen utvecklingen av de grundläggande och mänskliga rättigheterna i Europa.

Församlingen har understött reformerna inom Europadomstolen och upprättat rapporter om verkställigheten av domar. I sitt senaste ställningstagande fördömer församlingen strävandena att försvaga människorättsdomstolens prestige genom fördröjningar i verkställigheten och konstaterar att merparten av besluten gäller Italien, Ryssland, Turkiet, Ukraina, Rumänien, Polen, Ungern, Grekland, Bulgarien och Moldavien. I dessa länder har situationen redan länge varit oförändrad. Situationen är särskilt allvarlig i Azerbajdzjan där ministerkommittén beslutade inleda ett förfarande med en interimsresolution och föra frågan om huruvida parten misslyckats med att fullgöra sina skyldigheter till domstolen. Behandlingen av frågan fortsatte i januari 2018.

Församlingen har även 2017 diskuterat invandringen och flyktingsituationen i Europa. I juni höll församlingen en temasession där man bland annat behandlade frågan om vilka följder migrationsvågen över Medelhavet

har för Europa och med tanke på de mänskliga rättigheterna. Församlingen dryftade även frågan om en övergripande humanitär och politisk lösning på flyktingkrisen i Europa, diskuterade vilka möjligheter invandringen kan erbjuda utvecklingen i Europa och granskade exempel på bästa praxis.

Våld mot kvinnor och förebyggandet av detta har varit ett av församlingens spetsteman redan i många år. Temat fick särskilt stor medieuppmärksamhet under året på grund av att flera fall av trakasserier mot kvinnor lyftes fram internationellt inom politiken, kulturen och andra samhällssektorer i samband med #metoo-kampanjen på sociala medier. Församlingen godkände en resolution med rubriken Ett slut på sexuella trakasserier och övergrepp i det offentliga rummet.

Församlingen har i flera ställningstaganden under året uttryckt sin oro över yttrandefrihetens tillstånd och mediefriheten i Europa. Ämnet behandlades också i en rapport om nätmediernas och journalistikens utmaningar och ansvar. Församlingen har uppmanat parlamenten och parlamentarikerna att entydigt motverka hatretorik och bestämt att reglerna, anvisningarna och tillsynen måste ses över när det gäller producenter av nätinnehåll.

De sociala rättigheterna har granskats bland annat med fokus på löneojämställdhet. Församlingen är oroad över de ökande inkomstskillnaderna och dess följder. Det handlar bland annat om ungdomsarbetslöshetens konsekvenser för samhällsfreden.

Inom området god förvaltning tog församlingen särskilt ställning till insatserna mot och förebyggandet av korruption. Temat var särskilt aktuellt eftersom flera korruptionsanklagelser riktades mot församlingens medlemmar under året och det också inleddes korruptionsutredningar.

Den teknologiska utvecklingen ger anledning göra att granska den tekniska utvecklingens förenlighet med människorättsnormer och ur ett etiskt perspektiv. Församlingen har konstaterat att den snabba utvecklingen inom i synnerhet artificiell intelligens innebär en utmaning för människorättsnormerna.

Många medlemmar anser att lösningen på Europarådets inre och yttre utmaningar kan finnas genom att ordna ett fjärde toppmöte 2019 i samband med firandet av organisationens 70-årsjubileum. Församlingens positiva ståndpunkt till toppmötet har antecknats i ett beslut som fattades i oktober. Europarådets församling har föreslagit att man som ett led i förberedelserna inför toppmötet tillsätter en gemensam ad hoc-arbetsgrupp för församlingen och ministerkommittén. Arbetsgruppen skulle ha i uppgift att harmonisera reglerna om medlemsstaternas deltagande i ministerkommittén och församlingen. Förslaget om att tillsätta en parlamentarisk ad hoc-arbetsgrupp tas upp i januari 2018.

Parlamentariska församlingens externa relationer består av samverkan med dels andra internationella organisationer, dels utomeuropeiska länder. Europarådets geografiska gränser har nåtts; bara två europeiska länder står utanför organisationen (Vitryssland och Kosovo).

Församlingen har uppdaterat sitt ställningstagande gällande relationerna till Vitryssland. Församlingen har för avsikt att stärka sina relationer till det civila samhället i landet. Man rekommenderar ändå inte att landets parlament återfår sin ställning som gästtalare. Församlingen beslutade att också framöver bjuda in företrädare för Vitrysslands regering och opposition för att följa arbetet i församlingen.

Under året har församlingens åtta utskott berett 63 rapporter. Utifrån rapporterna antog parlamentarikerna 54 resolutioner, 21 rekommendationer riktade till ministerkommittén och tre yttranden.

2 Finlands delegation

Under året skedde en tillfällig förändring i delegationens sammansättning. Jaana Pelkonen beviljades befrielse från uppdraget som medlem i delegationen och till ny ordinarie medlem utsågs Anne-Mari Virolainen. Virolainen var Finlands representant i församlingens utskott för jämställdhet och icke-diskriminering. Pelkonen återvände till delegationen i oktober.

Ordförande Maria Guzenina utsågs till ordförande för politiska utskottet och fick en plats i presidiet i november. Ordförandeskapet i Europarådet övergår till Finland i november 2018. Enligt församlingens regler får ordföranden för Finlands delegation en plats i församlingens presidium ett år före det, dvs. i november 2017. Petri Honkonen har varit ordförande för kulturutskottets underutskott för medier. I april deltog Anne Kalmari i övervakningen av parlamentsvalet i Armenien och folkomröstningen i Turkiet. Sirkka-Liisa Anttila valdes till medlem av underutskottet för mänskliga rättigheter i utskottet för juridiska frågor. Underutskottet intervjuade kandidaterna för uppgiften som Europarådets människorättskommissionär i december 2017. Underutskottet intervjuade de tre toppkandidaterna Pierre-Yves Le Borgn (Frankrike), Goran Klemenčič (Slovenien) och Dunja Mijatović (Bosnien och Hercegovina). Församlingen väljer bland dem den kommande kommissionären i januari 2018.

Delegationen höll åtta möten 2017. Finlands ständiga representant i Europarådet, ambassadör Satu Mattila-Budich, har deltagit i delegationens möten i Strasbourg och gett aktuella översikter över Europarådets mellanstatliga samarbete. Delegationen har också haft regelbunden kontakt med Jari Vilén, Europeiska unionens ambassadör i Strasbourg.

Finlands delegation framhåller att den gemensamma utfrågning som ordnades i riksdagens utrikesutskott i april med anledning av Europarådets, OSSE:s och Nordiska rådets delegationers berättelser för 2016 var en positiv nyhet. Delegationen har bjudit in utrikesutskottet till en besöksresa till en session i Strasbourg.

Delegationen träffade utrikesminister Timo Soini den 3 maj 2017. Under mötet diskuterades bland annat läget i Ryssland, Turkiet och Ukraina och olika teman för Finlands ordförandeperiod i Europarådet. I mars träffade delegationen Finlands medlem i Venedigkommissionen, professor Kaarlo Tuori. Han berättade om kommissionens verksamhet rent allmänt och om grundlagsreformen i Turkiet. Kommissionen inrättades ursprungligen för att stödja den demokratiska utvecklingen och reformen av rättsväsendet i de forna östblocksländerna. Kommissionen utfärdar rekommendationer och ger utlåtanden om lagstiftningsprojekt.

Finland stod i tur att vara värd för årets traditionella nordiska middag. Den ordnades i oktober under temat Finland 100. Delegationerna för de nordiska och baltiska länderna sammanträdde regelbundet i Strasbourg i början av sessionsveckorna för att diskutera den kommande sessionens agenda. Efter mötet i januari sände NB8-ländernas representanter ett brev till församlingens ordförande Pedro Agramunt där de efterlyste en oberoende undersökningskommitté för att utreda korruptionsanklagelserna i församlingen. Anne Kalmari undertecknade brevet i Finlands delegations namn. I april var Anne Kalmari ordförande för NB8-mötet.

Ordförande Guzenina och församlingens ordförande Agramunt öppnade jubileumsutställningen med anledning av Finlands hundraåriga självständighet i Strasbourg den 25 april 2017. Utställningen var framme under hela sessionsveckan i april. I sitt öppningsanförande påminde Guzenina om att de första kvinnorna valdes in i Finlands riksdag redan före vår självständighet och att Finland även under de allra svåraste skeendena i vår historia hållit fast vid de demokratiska principerna. Finland har klarat av ett förödande inbördeskrig, att avstå stora landområden till en annan stat och många andra internationella och nationella kriser. Dessa kriser har inte splittrat vårt samhälle, utan vi har alltid kunnat gå vidare och utvecklats till det land vi är i dag, ett land som är känt för sin stabilitet överallt i världen, sade Guzenina. Jubileumsutställningen Finland 100 år bestod av 15 berättelser (paneler) ur utställningen The Story of Finland.

Församlingens utskott för granskning av medlemsländernas uppfyllande av sina åtaganden sammanträdde i Helsingfors i maj. Finlands representanter i utskottet är delegationens ordförande Maria Guzenina och vice ordförande Sirkka-Liisa Anttila. Granskningssystemet infördes på initiativ av Tarja Halonen när hon var ordförande för Finlands delegation. Målet med systemet är att stödja den demokratiska utvecklingen, de mänskliga rättigheterna och rättsstaten i nya medlemsländer. Länder vars granskning avslutats förväntas inte att bli föremål för ny granskning men under senaste år har dessvärre sk. gamla medlemsländer i Europarådet, vid sidan av de s.k. nya demokratierna, blivit föremål för granskning.

I samband med utskottets egentliga möte i Helsingfors ordnades den 16 maj 2017 ett öppet seminarium, där de inledande anförandena hölls av president Tarja Halonen, Europarådets tidigare generalsekreterare, professor Daniel Tarschys samt Sergio Bartole från Europarådets sakkunnigorgan för grundlagsfrågor, Venedigkommissionen. Riksdagsledamot Pekka Haavisto hördes vid ett underutskottsmöte som expert på fredsmedling.

Susanna Huovinens rapport om integration av invandrare godkändes vid sessionen i juni. Europarådets människorättskommissionär Niels Muižnieks (Lettland) besökte Finland den 6–7 juni 2017. Han talade vid ett seminarium vid utrikesministeriet och träffade delegationen i Europarådet. Muižnieks femåriga mandat går ut våren 2018. I sitt tal vid seminariet i Utrikesministeriet konstaterade Muižnieks att Europa under de fem senaste åren har drabbats av flera kriser som påverkar tillgodoseendet av de mänskliga rättigheterna. Den ekonomiska krisen har lett till ökad ojämlikhet, medan flyktingkrisen har lett till en humanitär katastrof och minskad solidaritet. Krisen i Ukraina har förändrat det världspolitiska läget. Samtidigt kan man notera att de mänskliga rättigheterna har gått bakåt i en del av Europarådets medlemsländer, varav Muižnieks nämnde fem (Ryssland, Ungern, Azerbajdzjan, Polen, Turkiet).

I juni deltog delegationen i en sakkunnigutfrågning om Vitryssland som ordnades av OSSE-delegationen. Seminariet anknöt till OSSE:s session i Minsk i juni. Maimo Henriksson, chef för Östavdelningen vid utrikesministeriet, och Inkeri Virtanen, ansvarig tjänsteman för Vitryssland, samt Ryhor Nizhnikau, äldre forskare vid Utrikespolitiska institutet och specialiserad på Vitryssland, berättade om det politiska läget i landet. Laura Lakso berättade om sina erfarenheter som långvarig valobservatör för Odihr i tidigare vitryska val.

I augusti gav Finlands ambassadör i Warszawa, Hanna Lehtinen, en rapport om det dagsaktuella läget i Polen, särskilt med avseende på rättsstatsutvecklingen och relationen till EU. Ambassadören konstaterade att tvisterna mellan Europeiska kommissionen och Polen kan delas in i tre kategorier, varav den största är rättsstatsutvecklingen. De två andra kategorierna är avverkningen av urskog i Białowieża och de interna omplaceringarna av asylsökande.

Vid Nordiska rådets session i Helsingfors den 2 november 2017 framförde Maria Guzenina en hälsning från församlingens ordförande Stella Kyriakides. I sitt anförande tog Guzenina upp Europarådets och Nordiska rådets gemensamma värderingar och mål: att värna om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande rättigheterna, stärka rättsstatsprinciperna och främja medborgarnas välfärd. Guzenina hoppades att de nordiska länderna fortsätter det goda och intensiva samarbetet för att främja de mänskliga rättigheterna, demokratin och rättsstaten i alla internationella forum. Hon hänvisade till en färsk rapport från Nordiska ministerrådet om social tillit. I den sägs det bland annat att man borde inse att den nordiska samhällsmodellen, som grundar sig på social tillit, är värdefull och värd att värna om också i en föränderlig värld. I alltför många europeiska länder går man i en helt annan riktning. Detta bakåtsträvande kommer inte att leda till någonting gott, varken för enskilda individer eller för Europa, menade Guzenina. Till sist påminde Guzenina om Finlands förestående ordförandeskap i Europarådet. I november 2017 tar Danmark över ordförandeskapet för Europarådets ministerkommitté. Efter det går ansvaret över till Kroatien, och i november 2018 tar Finland över.

Under det seminarium som ordnades av församlingens nätverk Women Free from Violence i november höll Olli-Poika Parviainen, ersättare i delegationen och jämställdhetsutskottet, ett anförande kring temat The role of parliamentarians in supporting the implementation of the Istanbul Convention (IC). Parviainen deltog

också i mötet "Inter-Parliamentary Committee at the European Parliament to discuss the EU accession to the Istanbul Convention" i Europaparlamentet.

3. Europarådets inre och yttre utmaningar

Efter 65 år verksamhet befinner sig Europarådet som organisation nu i ett kritiskt läge. Organisationen står inför allvarliga inre och yttre utmaningar.

De inre utmaningarna är de korruptionsanklagelser som kommit fram i församlingen, ordförandens avgång och de knappa resurser som redan länge varit ett problem. Budgetläget har ytterligare försvårats av att Ryssland i juni 2017 meddelade att man inte kommer att betala en tredjedel av sin andel av medlemsavgiften för 2017. Dessutom meddelade Turkiet i november att man inte längre vill vara ett stort betalarland.

Många av utmaningarna har samband med de ökande fenomen som ifrågasätter demokratin samt rättsstatsprinciperna och rättsstatsvärdena. Detta fenomen och utvecklingen på olika håll i Europa är en utmaning för våra europeiska värderingar. Globaliseringen, den svaga ekonomiska tillväxten och migrationsvågen har väckt oro när det gäller rättsstatens och de viktigaste mänskliga rättigheternas tillstånd i många europeiska länder. Likgiltigheten för de grundläggande europeiska värderingarna har ökat till och med i Europarådets konstituerande medlemsstater och i EU:s medlemsstater. Europarådets geografiska gränser har nåtts; bara två europeiska länder står utanför organisationen (Vitryssland och Kosovo).

3.1 Inre utmaningar

I början av 2017 skakades många medlemmar i församlingen av nyheten att den tidigare församlingsmedlemmen och EPP-gruppens ordförande Luca Volonte åtalades för korruption i Italien. Nyheten fick bred spridning i internationell media. I januari gav Finlands delegation sitt stöd åt NB8-gruppens initiativ och undertecknade ett brev till församlingens ordförande. I brevet efterlystes en oberoende undersökningskommitté för att utreda korruptionsanklagelserna och vid behov uppdatera församlingens regler och instruktioner. Ordförande Agramunt fick liknande brev också av många andra delegationer.

Församlingens presidium omfattade förslaget att tillsätta en oberoende undersökningskommitté. Medlemmar i arbetsgruppen är Storbritanniens tidigare medlem i Europadomstolen sir Nicolas Braza, Jean-Louis Bruguière från Frankrike och Elisabet Fura, Sveriges tidigare medlem i Europadomstolen. Arbetsgruppen ska lägga fram sina rekommendationer senast före utgången av mars 2018.

Det tyngsta slaget och den största inre utmaningen hänför sig till församlingens spanske ordförande Agramunts agerande, som slutligen ledde till hans avgång den 6 oktober 2017. Bakgrunden var den resa till Syrien som ordföranden gjorde tillsammans med en delegation från den ryska duman.

Den ryska delegationen har inte deltagit i församlingens arbete sedan april 2014, men Agramunt och dennes företrädare Anne Brasseur har på olika sätt upprätthållit en dialog med Ryssland. Agramunts agerande väckte kritik, och situationen tillspetsades under våren. I mars deltog Agramunt tillsammans med ordföranden för församlingens juridiska utskott Alain Destexhe (Belgien) och ordföranden för församlingens liberala grupp Jordi Xuclà (Spanien) i ett besök i Syrien ordnat av den ryska duman. Delegationen träffade bland andra Syriens president Assad. Församlingens presidium informerades inte om besöket, som påstods vara av privat karaktär. Resan väckte kraftiga protester i församlingen.

Läget tillspetsades inför sessionen i april, och den 25 april tvingades Agramunt tillsammans med Jordi Xuclà och Alain Destexhe gå med på att bli offentligt utfrågade om Syrienresan. Förklaringarna vid församlingens utfrågning förändrade inte situationen. Påståendet att de involverade deltagit som privatpersoner övertygade inte, och majoriteten av församlingsmedlemmarna förklarade att de förlorat förtroendet för ordföranden. Reglerna tillåter inte att ordföranden avsätts, men Agramunt förhindrades från att leda församlingen under sessionsveckan. Byrån förklarade att den förlorat förtroendet för sin ordförande. Agramunt förbjöds

delta i offentliga framträdanden och göra officiella uttalanden. Enligt Agramunt var situationen politiskt betingad och han begärde en förtroendeomröstning vid EPP-gruppens möte i juni. Agramunt ledde ständiga utskottets möte i Prag i maj till den del utskottet diskuterade med Tjeckiens utrikesminister. Han deltog också i sammanträdet för de politiska gruppernas ordförande (presidential committee). Till följd av resan tvingades Jordi Xuclà lämna uppdraget som granskningsutskottets Ukrainarapportör.

I juni antog församlingen en stadgeändring som gör det möjligt att avsätta ordföranden. 158 medlemmar av församlingen, inklusive medlemmar från Finlands delegation, undertecknade en motion (dok. 14383) om att avsätta ordförande Agramunt. För att avsätta ordföranden och vice ordföranden krävs två tredjedels majoritet av rösterna. Ett förslag till en misstroendeförklaring fanns på föredragningslistan för församlingens session som inleddes måndagen den 9 oktober 2017. På fredagen den 6 oktober meddelade Agramunt att han avgår från sin post. Till ny ordförande för församlingen valdes efter tre omröstningar Stella Kyriakides (EPP, Cypern). Vid januarsessionen 2018 valde församlingen ny ordförande, som enligt ett gentlemannaavtal kommer från den socialistiska gruppen.

För att svara på en del av utmaningarna har församlingen uppdaterat sina stadgar. I juni antogs en stadgeändring som gör det möjligt att avsätta de högsta representanterna, och i oktober godkändes en ny uppförandekod (code of conduct) för medlemmarna.

Den tidigare uppförandekoden från 2012 tar upp mottagande av gåvor, tidigare och nuvarande medlemmars agerande i församlingen utifrån de principer som församlingen omfattar, bruk och missbruk av resurser och information samt agerande vid intressekonflikter. I oktober beslutade medlemmarna ytterligare stärka koden i fråga om transparens, ansvar och integritet i syfte att återställa förtroendet för församlingen som parlamentarisk institution. I församlingens rapport (dok. 14407) konstaterades det att korruptionsanklagelserna mot några tidigare och nuvarande medlemmar av församlingen har lett till att församlingens ställning och ställningstaganden har ifrågasatts. Den nya uppförandekoden bygger på Grecos rekommendationer (*resolution 2182 (2017)*). I de nya stadgarna finns klara instruktioner bland annat för utredning av misstankar om korruption. Medlemmarna i församlingen ska nu svära att inte lova, ge, kräva eller godkänna någon som helst ersättning för deras insatser inom Europarådet. De ska också redogöra för sina bindningar inför varje session (bindningarna publiceras på webben). Vidare åtstramades reglerna för lobbning. Församlingen beslutade skapa ett lobbingsregister och ändrade praxisen för bland andra de tidigare medlemmar som nu arbetar för privata konsultföretag (t.ex. förvägrande av fri passerrätt).

Europarådets mest långvariga utmaning gäller resurserna. Europarådet har under de senaste decennierna hämmats av ständig resursbrist och nolltillväxtbudgetar. Församlingen ger i *yttrandet 294 (2017)* till ministerkommittén om Europarådets budget och prioriteringar för 2018–2019 (dok. 14318) sitt stöd för generalsekreterarens reformprogram. Samtidigt konstateras det att organisationens standardsättande uppgift har blivit lidande av nolltillväxtbudgetarna och de därav följande nedskärningarna särskilt i de mellanstatliga programmen. Alla medlemsländer kan inte övervakas effektivt. Budgetsituationen försvårar främjandet av konventionerna i EU-länderna. Enligt församlingen är det dags att återgå till en reell nolltillväxtbudget och återställa ett eventuellt överskott från i följande så att det kan användas av Europarådet.

Församlingens omkostnadsanslag beviljas av ministerkommittén. Församlingens utgiftsbudget för tvåårsperioden 2018–2019 (dok. 14319) uppgår till cirka 17,5 miljoner euro per år. Församlingen stöder Europarådets prioriteringar som gäller att främja sociala rättigheter, stödja kampanjen #nohatenofear och bekämpa populism, extremism och korruption. I yttrandet konstateras det att Turkiets beslut att utöka sitt bidrag till budgeten visserligen har främjat kontinuiteten i verksamheten under perioden av nolltillväxtbudgetar, men en nominell nolltillväxt är likväl ohållbar i längden. Endast en återgång till en reell nolltillväxtbudget säkerställer att det inte behöver göras nedskärningar i några program. I november 2017 meddelade Turkiet att landet inte längre har för avsikt att höra till gruppen av de största bidragsgivarna, vilket försvårar situationen ytterligare.

3.2 Yttre utmaningar

Ett flertal av församlingens tematiska rapporter och landrapporter lyfter fram en allvarlig oro över tillståndet för demokratin och rättsstatsprinciperna och över likgiltigheten för de europeiska grundläggande värderingarna i både Europarådets konstituerande medlemsländer och i EU-länder. Hur bör Europarådet förhålla sig till att de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatsprincipen inte längre är självklara värden i alla europeiska stater? Vid sidan av de s.k. nya demokratierna har också gamla medlemsländer i Europarådet under den senaste tiden varit föremål för granskningsutskottets granskning.

Rapporten *Nya hot mot rättsstatsprincipen i Europarådets medlemsstater* (dok. 14405) behandlades i oktober. I rapporten konstaterades det att respekten för rättsstaten är ett grundläggande värde i Europarådet. Det är viktigt att rättsstatsprincipen följs fullt ut. I vissa medlemsländer är den dock hotad. Enligt *resolution 2188 (2017)* är rättsstatsprincipen och rättsväsendets oberoende och opartiskhet hotade i Bulgarien, Polen, Rumänien, Moldavien och Turkiet. I resolutionen uttrycks oro över politiseringen av rättsväsendet i Bulgarien, Polen och Turkiet, avsättningarna av domare i Turkiet och försöken till avsättningar i Polen. Korruptionen är ett problem i Moldavien, Bulgarien och Rumänien. Likaså är rapportörerna oroliga över strävan att begränsa parlamentens lagstiftningsmakt i bland annat Turkiet, Moldavien och Rumänien. Resolutionen föreslår åtgärder för att rätta till problemen i de nämnda fem länderna i enlighet med Europarådets och Venedigkommissionens rekommendationer.

Europarådet har ett flertal verktyg för att följa hur väl rättsstatsprincipen efterlevs och för att bedöma demokratiiläget i enskilda stater. Venedigkommissionen 2016 har utarbetat en checklista för rättsstatsprincipen (rule of law checklist). I rapporten *Venedigkommissionens checklista för rättsstatsprincipen* (dok. 14387) granskas de centrala kriterierna för en rättsstat. Kriterierna belyses genom exemplen från Polen och Turkiet. Europarådets ministerkommitté och kommunalkongress har formellt godkänt kriterierna, och församlingen utnyttjar dem redan i övervakningen av hur medlemmarna uppfyller sina förpliktelser. I *resolution 2187 (2017)* godkänns kriteriet formellt som ett verktyg för församlingens egen uppföljningsmekanism. Kriterierna omfattar bland annat legalitetsprincipen, likabehandlingsprincipen och ickediskrimineringsprincipen, förhindrande av missbruk av offentlig makt, rätt till en rättvis rättegång samt rättskydd; det vill säga förutsättningarna för att allmänheten ska kunna lita på att staten upprätthåller lag och rätt. Församlingen uppmanar också andra internationella organisationer och det civila samhället att tillämpa kriterierna.

I rapporten *Till försvaret av Europarådets konventioner: bevara det 65-åriga framgångsrika mellanstatliga samarbetet* (dok. 14406) påminner församlingen om att Europarådets konventioner och rekommendationer har främjat de mänskliga rättigheterna och de demokratiska institutionerna och bidragit till att utveckla rättsstaten. Demokratin, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna står dock i dag under hårt tryck, och tron på dem måste väckas på nytt. Församlingen menar att ett fjärde toppmöte mellan statsöverhuvudena i Europarådets medlemsländer skulle ge en unik möjlighet att stärka det mellanstatliga samarbetet och det konventionsbaserade systemet. Ett toppmöte skulle ge rum för en meningsfull debatt om Europarådets framtid och dess relationer till andra aktörer i Europa. Det är angeläget att diskutera huruvida organisationen gör det som den förväntas göra och om medlemsländerna implementerar organisationens beslut och rekommendationer tillräckligt snabbt. I *rekommendation 2114 (2017)* till ministerkommittén uttrycker församlingen sitt stöd för förslaget att ordna ett toppmöte 2019. Då kunde man samtidigt fira organisationens 70-årsjubileum.

I rapporten *Upprop för ett Europarådstoppmöte i syfte att stärka den europeiska enigheten och försvara och främja demokratisk säkerhet i Europa* (dok. 14396) analyseras faktorer som äventyrar den demokratiska säkerheten och Europadomstolens auktoritet samt organisationens interna utmaningar och hot mot demokratin i Europa överlag. Till hoten hör bland annat den politiska utvecklingen i vissa medlemsländer (även i vissa EU-länder), bristen på solidaritet inför flyktingkrisen och asymmetrin mellan Europarådets institutioner till

följd av att den parlamentariska församlingen enligt grundstadgan är självständig och oberoende i förhållande till ministerkommittén. Enligt rapporten har Rysslands beslut att inte delta i församlingens arbete skapat en asymmetrisk situation inom organisationen.

I *resolution 2186 (2017)* upprepar församlingen sitt stöd för ett toppmöte i syfte att bland annat stärka Europarådets värden, de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen samt att befästa Europadomstolens mekanism för de mänskliga rättigheterna. Europarådets och Europeiska unionens mekanismer för att stärka de mänskliga rättigheterna och rättsstaten bör samordnas ytterligare. En ändamålsenlig beredning av toppmötet kräver enligt församlingen att synergier mellan ministerkommittén och församlingen utvecklas i syfte att säkerställa att alla medlemsländer deltar. Församlingen beklagar att Ryssland beslutat frysa en tredjedel av sin medlemsavgift för 2017 i protest mot att församlingen begränsat den ryska delegationens rätt att delta i församlingen. Som ett led i förberedelserna inför toppmötet föreslog församlingen att det tillsätts en gemensam ad hoc-arbetsgrupp för församlingen och ministerkommittén med uppgift att harmonisera reglerna om medlemsstaternas deltagande i ministerkommittén och församlingen. Förslaget upprepas i församlingens *rekommendation 2113 (2017)* till ministerkommittén.

Förslaget att inrätta en arbetsgrupp fick inte understöd i församlingens och ministerkommitténs gemensamma kommitté (Joint Committee) som hölls den 12 oktober 2017. Församlingens presidium har i uppgift att överväga den fortsatta behandlingen av frågan.

4. De mänskliga rättigheterna, demokratin och rättsstatsprincipen

4.1 Försvaret av människorättsmekanismen

Den parlamentariska församlingen stöder Europarådet i dess grundläggande uppgift, som är att trygga och utveckla de principer och rättigheter som slagits fast i europeiska konventionen om mänskliga rättigheter (Europakonventionen) och andra centrala konventioner. De viktigaste redskapen i detta arbete är de bindande normerna och tillsynen över verkställigheten av dem. De viktigaste konventionerna har tillsatt särskilda övervakningsmekanismer för ändamålet.

Europadomstolens beslut är bindande för alla medlemsländer. Sedan slutet av 1980-talet har ratificeringen av Europakonventionen varit ett politiskt villkor för medlemskap i Europarådet. Konventionen har ratificerats av samtliga 47 medlemsländer. I takt med den snabba utvidgningen under de senaste decennierna har domstolen belastats av extremt många rättsfall. Ministerkommittén och människorättsdomstolen har vidtagit ett flertal åtgärder för att rätta till situationen. Församlingen har understött reformarbetet.

Församlingen har varit oroad över att verkställandet av människorättsdomstolens beslut i medlemsländerna har varit otillfredsställande. I *resolution 2178 (2017) Implementeringen av Europadomstolens domar* (dok. 14340) konstateras det att cirka 10 000 avgöranden som gäller strukturella problem har fortfarande inte efter fem års väntetid verkställda. Flertalet av domarna gäller Italien, Ryssland, Turkiet, Ukraina, Rumänien, Polen, Ungern, Grekland, Bulgarien och Moldavien, och situationen har länge varit den samma i dessa länder. Församlingen fördömer fördröjandet av verkställandet av Europadomstolens domar och strävandena att försvaga domstolens auktoritet. Det viktigaste är nu att säkerställa finansieringen till Europadomstolen och fördöma påståendena om att domstolen har politiserats. Parlamentens övervakande roll bör stärkas. Ministerkommittén bör utnyttja alla medel, däribland artikel 46.3 och 46.5 i människorättskonventionen, och oftare utnyttja temporära resolutioner för att säkerställa att domarna verkställs. Vidare bör ministerkommittén stärka sina rutiner för uppföljningen av hur domarna verkställs.

Den europeiska konventionen om förhindrande av tortyr och annan omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning (CETS 126) utgör ett förebyggande, frivilligt system och ett betydelsefullt komplement till det existerande skyddssystem som grundar sig på Europakonventionen. Kommittén mot tortyr (CPT) övervakar att artikel 3 i Europakonventionen efterlevs och utövar tillsyn över rättigheterna för frihetsberövade. I kommittén ingår en sakkunnigmedlem från varje deltagande land. Finlands medlem är jurisdoktor Jari Pirjola. Kommittén lämnar regelbundet landrapporter och rekommendationer samt gör inspektioner. Arbetet har lett till att antalet fall av tortyr har minskat, att missbruk lett till påföljder och att valet och utbildningen av poliser, fångvaktare och vårdpersonal har förbättrats. Församlingens *rapport* (dok. 14280) granskar kommitténs arbete, resultat, utvecklingsområden och samarbete med FN under 25 år.

I *resolution 2160 (2017)* berömmar församlingen CPT för dess insatser, men konstaterar att rekryteringsprocessen av sakkunnigmedlemmar och verkställandet av rekommendationer måste utvecklas samt att mekanismerna för att förhindra tortyr måste stärkas. Medlemsländernas vilja att följa rekommendationerna bör stärkas, och landrapporterna bör publiceras och göras tillgängliga snabbare. Likaså måste FN:s, Europarådets och medlemsstaternas instrument mot tortyr och samarbetet mellan dessa stärkas. Församlingen uppmanar medlemsländerna att ratificera det fakultativa protokollet till FN:s konvention mot tortyr (OPCAT). I *rekommendation 2100 (2017)* uppmanas ministerrådet att behandla CPT:s resolutioner skyndsamt och att se till att CPT har tillräckligt med permanent personal.

Utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter har fokuserat särskilt på jämlika rättigheter för minoriteter och grupper med särskilda behov. I *resolution 2163 (2017) Skyddet av föräldrar och barn som hör till religiösa minoriteter* (dok.14260) påminner församlingen om religions- och tankefriheten och uttrycker sitt stöd för en fredlig samlevnad mellan olika trossamfund. Medlemsländerna bör inte reglera utövandet av minoriteters religion eller världsuppfattningar, utan erbjuda dem möjlighet att utöva sin tro inom gränserna för vad som är acceptabelt med hänsyn till den allmänna ordningen. Dessa rättigheter bör garanteras genom lagstiftning och praktiska åtgärder. Enligt församlingens rekommendation bör ministerkommittén därför dra upp riktlinjer för hur skyddet av religiösa minoriteter ska verkställas.

Resolution 2155 (2017) Politiska rättigheter för personer med funktionshinder: en demokratifråga (dok. 14268) poängterar att personer med funktionshinder har full rätt att utöva sina politiska rättigheter och att de genom sin delaktighet kan påverka attityderna. Också de politiska partierna måste främja de funktionshindrades delaktighet i politiken. Medlemsländerna uppmanas ratificera FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och skilja rösträtten från rättskapacitetsbegreppet. Personer som bor på institution bör ha rätt att delta, tillgängligheten i vallokaler bör säkerställas och assistentverksamheten stödjas. Teckenspråk bör erkännas som officiellt språk och parlamenten bör satsa på tillgänglighet och öppenhet.

Att befolkningen åldras är i många länder redan nu en utmaning som kommer att växa under de närmaste decennierna. Det får dock inte påverka vården och behandlingen av de äldre. *Resolution 2168 (2017) De äldre: mänskliga rättigheter och en allsidig omsorg* (dok.14320) lyfter fram de äldres mänskliga rättigheter. De äldres rätt till ett värdigt liv bör garanteras genom en minimiinkomst och lämpligt boende. För att bekämpa åldersdiskriminering bör medlemsländerna främja kontakter mellan olika generationer. Frågan kräver också satsningar inom hälso- och sjukvården och åtgärder för att stöda ett aktivt åldrande. Församlingen välkomnar att ministerkommittén antagit rekommendationen om att främja de mänskliga rättigheterna för äldre. Det är angeläget att följa verkställandet av rekommendationen och överväga en konvention om de äldres rättigheter.

Ställningen för intersexuella aktualiserades i media under 2017, då den tyska grundlagsdomstolen erkände ett så kallat tredje kön utöver man och kvinna. Tyskland blev därmed det första kontinentaleuropeiska landet som erkände ett tredje kön. *Resolution 2191 (2017) Att främja intersexuella människors mänskliga rättigheter och förebygga diskriminering* (dok. 14404) uppmanar medlemsländerna att förbjuda medicinskt icke nödvändig kirurgi av könsorgan på småbarn och att underlätta för intersexuella att juridiskt fastställa deras kön. Församlingen betonar också behovet av psykosocialt stöd till intersexuella och till intersexuella barns föräldrar. Medlemsländerna bör överväga penningersättning till personer som utan eget samtycke blivit utsatta för könskirurgi. Forskningen i intersexualitet bör stärkas och medvetenheten om ämnet ökas såväl bland yrkespersonerna inom hälso- och sjukvården som bland allmänheten i stort.

I *resolution 2154 (2017) Fångars rätt till juridiskt ombud* (dok.14267) lyfter församlingen fram att den i Europakonventionen säkrade rätten till advokat är en grundläggande förutsättning för en rättvis rättegång och att förvägrande av denna rätt påverkar tillgången till många andra grundläggande fri- och rättigheter. Medlemsländerna måste därför, oberoende av brottets art, garantera alla misstänkta, åtalade och dömda möjlighet till rättshjälp. Samtalen med advokat måste vara konfidentiella. Också mindre bemedlade måste ges möjlighet till rättshjälp. Undantagstillstånd är en tillfällig lösning som inte får inskränka på de mänskliga rättigheterna på lång sikt. Parlamenten måste övervaka tillämpningen av undantagstillstånd.

Under 2017 granskades situationen i fråga om de mänskliga rättigheterna också ur ett geografiskt perspektiv. I *resolution 2157 (2017) De mänskliga rättigheterna i norra Kaukasien; uppföljning av resolution 1738 (2010)* (dok.14083) konstaterar församlingen att människorättsläget i norra Kaukasien är alarmerande och värre än i de flesta andra Europarådsländer. Ryssland bör säkra respekten för rättsstatsprincipen och de

mänskliga rättigheterna i området, främja pressfrihet, ett oberoende rättsväsende och det civila samhällets förutsättningar samt samarbeta med ministerkommittén och CPT i verkställandet av Europadomstolens domar. Ministerkommittén bör å sin sida fästa uppmärksamhet vid människorättsläget särskilt i Tjetjenien och Dagestan.

Under året gick Syrienkonflikten in på sitt sjunde år. I *resolution 2190 (2017) Åtal och straff för de brott mot mänskligheten som begåtts av Isis* (dok. 14402) konstaterar församlingen att Isis har utsatt yazidier, kristna och sunnimuslimer i Syrien och Irak för folkmord. I resolutionen efterlyses en FN-ledd "särskild domstol" med uppgift att ställa Isis till svars för sina gärningar. Vidare uppmanades medlemsländerna att ställa de Isismedlemmar som befinner sig inom deras jurisdiktion inför rätta. Medlemsländerna bör inte motsätta sig FN:s säkerhetsråds fördömande av Isis gärningar. Eftersom Isis syfte har varit att helt förgöra de nämnda grupperna kan gärningarna uppfylla kriterierna för folkmord. Syrien och Irak bör ansluta sig till Internationella brottmålsdomstolen (ICC), och ICC:s åklagare bör ompröva beslutet att inte inleda en preliminär undersökning av Isis gärningar.

Det finns anledning göra en granskning av den nya teknikens förenlighet med människorättsnormer och en etisk granskning. I *rekommendation 2102 (2017) Teknologisk konvergens, artificiell intelligens och de mänskliga rättigheterna* (dok.14288) konstateras det att artificiell intelligens innebär en utmaning för människorättsnormerna och utvecklingen av dem. I och med att skillnaderna mellan människa och maskin suddas ut blir det svårare att definiera vad som är en mänsklig varelse. Församlingen erinrar om att det i Oviedo-konventionen om mänskliga rättigheter och biomedicin konstateras att de rättigheter som berör människan går före allt annat. Ministerkommittén måste därför snabbt uppdatera Europarådets konvention för mänskliga rättigheter gav ett tillräckligt integritetsskydd vid databehandling från 1981. Vidare bör ministerkommittén i Europarådets strategi för funktionsnedsättning göra upp en ram för utnyttjandet av robotar inom vård och omsorg. Församlingen rekommenderar forskning i hur den nya tekniken påverkar de mänskliga rättigheterna. Det behövs rekommendationer om ansvarsfrågorna i samband med artificiell intelligens och öppenhet om den automatiska behandlingen av privat information.

Också gentekniken utvecklas i svindlande fart, och den senaste tidens rön om det mänskliga genomet öppnar å ena sidan upp för många möjligheter, men medför å andra sidan också risker och hot. Det ger anledning till etiska överväganden, konstateras det i *rekommendation 2115 (2017) Användningen av gentekniken i människor* (dok. 14328). Församlingen anser att medlemsländerna bör nationellt förbjuda manipulering av mänskliga embryon och att graviditeter åstadkoms med genmanipulerade embryon. I församlingens rekommendation till ministerrådet sägs att medlemsländerna bör ha en klar uppfattning om användningen av genteknik och ställa upp gränser för användningen och främja god praxis. Det bör föras en offentlig debatt om användningen av genteknik på människor. Europarådets kommitté för bioetik bör analysera de juridiska och etiska aspekterna på användningen av genteknik för att därigenom försöka få till stånd en allmän rättslig ram.

Församlingen behandlade under 2017 internationella handels- och investeringsavtal i ett människorättsperspektiv. TTIP-avtalet mellan USA och EU har väckt oro, även om förhandlingarna av politiska skäl låg på is under 2017. I *resolution 2152 (2017) Den nya generationens handelsavtal och deras konsekvenser för de sociala rättigheterna, folkhälsan och en hållbar utveckling* (dok.14219) påpekar församlingen att de som förhandlar om de nya handelsavtalen i fortsättningen måste ta hänsyn till de mänskliga rättigheterna, demokratiaspekterna och miljön. Avtalen måste vara förenliga med människorätts- och klimatstandarderna och får inte försvaga arbetstagarnas rättigheter eller de sociala rättigheterna och får inte heller hota folkhälsan. Försiktighetsprincipen måste följas, och förhandlingarna måste bli mer öppna.

Resolution 2151 (2017) De mänskliga rättigheterna och skiljeförfarande i samband med internationella avtal om investeringskydd (dok.14225) konstateras det att handelsavtalens investeringskydd genom skiljeförfarande har väckt en hel del oro, eftersom en instans som är oberoende av staten inte nödvändigtvis beaktar statens åtaganden i fråga om mänskliga rättigheter, miljörelaterade rättigheter och sociala rättigheter. Praxisen är i dag splittrad, varför det finns anledning att stödja EU:s förslag att inrätta ett nytt skiljeförfarande (ICS) som tillämpas på alla avtal. Det förutsätter dock att den nya mekanismen respekterar skyldigheterna enligt Europakonventionen och inte försvagar staternas regleringsmöjligheter. Medlemsländerna måste därför aktivt delta i utvecklingen av ICS.

4.2 God förvaltning

God förvaltning är ett centralt element i det demokratiska samhället och rättsstaten. I fråga om god förvaltning tog församlingen under 2017 ställning till bland korruption. Temat var särskilt aktuellt eftersom flera korruptionsanklagelser riktades mot församlingens medlemmar under året och det också inleddes korruptionsutredningar.

I *resolution 2170 (2017) Att främja integritet i förvaltningen för att bekämpa politisk korruption* (dok.14344) säger församlingen att kampen mot korruption innebär att skapa en politisk och kulturell miljö som inte accepterar korruption. Det kräver en tydlig lagstiftning, ett starkt engagemang från hela samhället och förmåga att anpassa sig till nya former av korruption. Integriteten och öppenheten i det offentliga livet måste stärkas, de relevanta konventionerna implementeras och rättsväsendets oberoende garanteras. Det betyder även att medlemsländerna måste tackla korruptionskulturen, införa regler gällande gåvor och stärka tillsynen. Församlingen beslutade att för sin egen del vidta åtgärder mot korruption.

I *resolution 2171 (2017) Parlamentarisk tillsyn över korruption: samarbete med undersökande medier* (dok.14274) rekommenderar församlingen att medlemsländerna i sina strategier mot korruption drar nytta av den undersökande journalistiken och ökar tillgången till information, säkerställer finansieringen och satsar på skydd av visselblåsare. Det förutsätter lagändringar och att de tillämpliga Europarådskonventionerna ratificeras samt att olika finansieringsmodeller och rutiner i fråga om visslare övervägs. Den grävande journalistikens betydelse för demokratin bör lyftas fram. I sin rekommendation till ministerrådet föreslår församlingen att ministerkommittén utreder hur den nationella lagstiftningen motsvarar Europarådets normer.

Församlingen menar att ungdomen har en stor roll när det gäller att bygga upp en kultur som vilar på ärlighet och integritet, men de unga är också sårbara. I *resolution 2192 (2017) Unga mot korruption* (dok. 14395) menar församlingen att det är viktigt att öka de ungas förståelse för korruptionens skadliga effekter och stärka deras kapacitet att bekämpa korruption. Denna fostran bör inledas på ett tidigt stadium i den grundläggande utbildningen. Skolorna bör ge undervisning i etiska frågor och satsa mer på undervisning i de mänskliga rättigheterna. De unga måste ges en roll och representation i alla strategier mot korruption, ungdomsorganisationernas arbete mot korruption måste understödjas och skolorna måste ge undervisning på området.

4.3 Yttrandefriheten

I takt med att samhällsklimatet hårdnar prövas också yttrandefrihetens gränser allt oftare. Såväl de traditionella medierna som de nya aktörerna har i ökande grad flyttat över sitt innehåll till internet. Webbmedierna ger nya kommunikationsmöjligheter, men medför också större ansvar för såväl serviceproducenter

som lagstiftaren i fråga om exempelvis bekämpning av näthat, fejkade nyheter och cyberbrottslighet. Yttrandefriheten hotas också av att journalisternas och de oberoende mediernas ställning har försvagats i flera medlemsländer i Europarådet. Direkta attacker mot och mord på journalister sker fortfarande i alarmerande grad, och medierna hindras i sin rapportering om samhällsligt viktiga angelägenheter. Församlingen har upprepade gånger konstaterat vikten av att stärka en av Europarådet centrala principer, det vill säga stödet för de offentliga mediernas oberoende i medlemsländerna.

Villkoren för de oberoende medierna behandlas i rapporten *Attacker mot journalisterna och mediefriheten i Europa* (dok.14229). Den plattform för skydd av journalister som Europarådet inrättade 2015 har fått rapporter om ett stort antal attacker mot journalister och mot mediefriheten. Sexton journalister har mördats. Många stater, särskilt sådana där undantagstillstånd råder, har i strid med Europakonventionen stramat åt sin praxis till följd av terrorhot. Exempelvis Turkiet, Ryssland och Azerbajdzjan har uppmanats åtgärda problemen i länderna. Medierna får inte hindras från att rapportera om samhällsligt viktiga frågor. Regeringen får inte heller blanda sig i innehållet i de allmännyttiga radio- och TV-sändningarna, och de pressetiska reglerna måste följas.

I *resolution 2179 (2017) Politiska påtryckningar mot oberoende medier och journalister* (dok.14339) säger församlingen att medlemsländerna måste fördöma och förhindra våld mot och förföljelse av journalister samt säkerställa ett pluralistiskt mediefält bland annat genom att verkställa befintliga rekommendationer och bestämmelser. Medlemsländerna bör vidare se till att lagstiftningen är konsekvent, kräva öppenhet i fråga om medieägandet och garantera oberoendet för förvaltningsråden i de offentliga medierna och för finansieringen av dessa medier. Politikerna bör avhålla sig från att ifrågasätta medierna trovärdighet och journalisternas motiv. Församlingen uppmanar ministerkommittén att stärka Europarådets insatser för att stödja de oberoende offentliga medierna i medlemsländerna.

Resolution 2143 (2017) Nätmedia och journalistik: utmaningar och ansvar (dok.14228) lyfter fram åtgärder för att svara på den radikala förändringen i den mediala miljön. Många traditionella medier har av resurs-skal flyttat över till webben. Tjänsteproducenterna och sociala medier har fått alltmer makt, i många fall på bekostnad av sakinnehållet. Den allmännyttiga radio- och TV-verksamhetens ansvar för att lyfta fram alla relevanta perspektiv accentueras i ett läge där det blir allt svårare att skilja mellan fakta och åsikter. Enligt resolutionen bör medlemsländerna säkerställa att lagstiftningen är uppdaterad, ratificera cyberbrottskonventionen, främja medieläskunnigheten samt utveckla god praxis och arbeta för att den följs. Också gränserna för journalisters och tjänsteproducenters ansvar bör förtydligas.

I *resolution 2144 (2017) Ett slut på cyberdiskriminering och näthat* (dok.14217) framhåller församlingen att bekämpningen av cyberdiskriminering och näthat kräver en allmänt omfattad definition av hatspråk. Medlemsländerna måste säkerställa att deras lagstiftning överensstämmer med Europadomstolens rättspraxis och täcker in alla former av näthatsbrott. Det behövs utbildning av poliser och domare, stödtjänster för offer och förebyggande åtgärder. Reglerna och anvisningarna för samt tillsynen över nätinnehållsproducenterna måste utvecklas. Parlamenten måste entydigt bekämpa hattal.

4.4 Invandringen och flyktingsituationen

I debatterna i församlingen har fokus även detta år legat på invandringen och flyktingsituationen i Europa. Vid junisessionen avsatte församlingen en hel dag för flyktingtemat. Sveriges justitie- och migrationsminister Morgan Johansson framhöll att migrationen som fenomen kommer att fortgå under de kommande decennierna. Den accelererande klimatförändringen kommer att förvärra situationen, vilket alla länder måste vara beredda på. Bland åtgärderna för att dämpa flyktingkrisen nämnde han Sveriges beslut att höja

flyktingkvoten till femtusentals, och han uppmanade Europarådets medlemsländer att göra det samma. Därigenom skulle hundratusentals utsatta flyktingar kunna ges hjälp och trygghet.

Avtalet mellan EU och Turkiet och stängningen av olika rutter har lett till att nya, än farligare vägar har öppnats, vilket framför allt tjänar människosmugglarnas syften. Tusentals flyktingar drunknar än i dag i Medelhavet. De främsta mottagarländerna för flyktingar, dvs. Grekland och Italien, har granskats kritiskt av församlingen. Trots ett flertal förbättringar har länderna fortfarande problem med omänskliga förhållanden i mottagningscentralerna och alltför långa behandlingstider för asylansökan. I övrigt har debatten flyttat över från krishantering till integration och betoning av den nytta invandringen medför. Församlingen känner dock oro över de hårdnande attityder som populismen och extremismen medfört.

Rapporten *Människorättskonsekvenserna av Europas svar på migrationen över Medelhavet* (dok.14341) utgör en fortsättning på de senaste årens resolutioner om samma ämne. Rapporten undersöker hur församlingens oro över människorättskonsekvenserna av EU-Turkiet-avtalet har beaktats under avtalets giltighetstid. Avtalet har visserligen minskat antalet flyktingar som kommit till Europa via Turkiet, men i stället har flyktingarna hittat nya rutter. Huvudansvaret för mottagningen av flyktingar ligger för närvarande på Grekland och Italien. I båda länderna finns fortfarande stora brister i mottagningsförhållandena och behandlingen av asylansökningar. I *resolution 2174 (2017)* framhålls att Italien måste lägga om sin praxis för återsändande, eftersom de som fått ett negativt beslut ofta blir kvar olagligt i landet till följd av bristande medel att återsända dem. Situationen för ensamkommande barn är ohållbar i båda länderna. Utnyttjandet av underåriga måste förhindras och större satsningar göras på omplacering av flyktingar. I synnerhet måste Grekland upphöra med sin praxis att hålla underåriga på slutna institutioner. Ett centralt problem är att alla medlemsländer inte följer EU:s beslut om omplacering. Endast Finland och Malta har uppfyllt sina åtaganden inom den fastställda tidsfristen. Finland har också uppfyllt sin andel i fråga om den paragraf i EU-Turkiet-avtalet enligt vilken EU tar emot en syrisk flykting för varje flykting som återsänts till Turkiet. Församlingen uppmanar EU att fortsätta satsningarna på sjöräddning, motarbeta människosmuggling, stödja första ankomstländer, frysa Dublinåtersändningarna till Italien och Grekland och förbättra flyktingarnas förhållanden i Libyen. Turkiet måste återta sin reservation till FN:s flyktingkonvention och säkerställa att flyktingar som återsänts till landet behandlas humant.

I rapporten *En övergripande humanitär och politisk respons på migrationen och flyktingkrisen i Europa* (dok.14342) sägs det att de europeiska länderna har misslyckats i skötseln av och samarbetet kring flyktingsituationen. Läget är fortsatt mycket besvärligt trots otaliga försök att hitta övergripande lösningar på flyktingkrisen. Problemet är att medlemsländerna inte verkställer de existerande programmen och inte håller fast vid löften om exempelvis kvoter. Medlemsländerna är skyldiga att säkerställa att nivån på det internationella skyddet är samma för alla, även om det praktiska genomförandet av skyddet kan variera i olika länder. Lösningarna måste grunda sig på respekt för människovärdet, solidaritet, stärkt samarbete och de mänskliga rättigheterna. I *resolution 2173 (2017)* uppmanar församlingen medlemsländerna att säkra finansieringen av skötseln av flyktingkrisen och främja den humanitära solidariteten mellan länderna. Vidare bör länderna satsa på polisiärt samarbete och på att motarbeta korruption och andra brott. Samarbetet mellan de internationella organisationerna intar en nyckelroll i fråga om samordningen av finansieringskanalerna för humanitärt bistånd och infrastruktur. De grundläggande orsakerna till flyktingkrisen måste utredas och politiska lösningar tas fram. Länderna måste också erkänna den nytta migrationen medför och satsa på mänskliga förhållanden i utgångs- och transitländerna. EU:s, FN:s och Europarådets tillsyn över hur besluten verkställs måste stärkas. I *rekommendation 2108 (2017)* uppmanas ministerkommittén att tillsätta en styrkommitté i syfte att stärka samarbetet och hitta synergier mellan de organ i Europarådet som arbetar med migration och flyktingfrågor.

I rapporten *Migrationen som en möjlighet för den europeiska utvecklingen* (dok.14335) framhålls att migranterna främjar den ekonomiska tillväxten och den kulturella utvecklingen och erbjuder en lösning på problemen med en åldrande befolkning. Ett rikt och tillväxtorienterat Europa behöver ett befolkningstillskott utifrån. För att såväl det mottagande landet som invandraren ska kunna dra nytta av situationen måste medlemsländerna arbeta mot negativa attityder och diskriminering och eliminera hindren på arbetsmarknaden. I *resolution 2175 (2017)* rekommenderar församlingen att medlemsländerna inför gemensamma regler och kompetensstandarder på arbetsmarknaden samt gemensamma koncept för social trygghet. Medlemsländerna efterlyser bättre möjligheter för migranterna att hitta sysselsättningar, ökat stöd för samhällelig aktivitet och utbildning och kortare asylprocesser. Europarådet bör utöka samarbetet med EU, OECD och den internationella organisationen för migration IOM. I *rekommendation 2109 (2017)* uppmanar församlingen ministerkommittén att överväga ett utökat delavtal i samarbete med EU, i syfte att främja utnyttjandet av de fördelar migrationen medför i medlemsländerna.

Under året beredde ledamot *Susanna Huovinen* en rapport om *Integration av flyktingar i tider av kritiskt tryck: vad vi kan lära av den senaste tidens händelser och exempel på bästa praxis* (dok.14329). Under beredningen av rapporten ordnade ledamot Huovinen en hearing med finländska experter i Helsingfors och studerade integrationspraxisen i Tyskland och Portugal. Rapporten, som behandlades vid junisessionen, går igenom medlemsländernas bästa praxis för integration av flyktingar och uppmanar andra att ta efter de bästa exemplen. Integration är en lång och mångdimensionell process som kräver insatser från staten men också egen aktivitet från flyktingens sida. Bedömningen av flyktingens situation i dess helhet förutsätter samordnade insatser och att flyktingens behov beaktas. Grundläggande förutsättningar för en fungerande integration är att kommunerna och de ideella organisationerna lika väl som flyktingarna bär sin del av ansvaret och att flyktingarna kan erbjudas individuella lösningar, hälso- och sjukvård, boende, utbildning, familjeåterförening och tjänster för personer med särskilda behov.

I *resolution 2176 (2017)* konstateras det att bristfällig integration kan leda till marginalisering och rentav till radikalisering. En effektiv integration förutsätter att flyktingen godkänner det nya hemlandets seder och värderingar, vilket inte betyder att den egna kulturen måste förnekas eller att den enskilde inte kan leva ett liv inom flera parallella kulturer. Därför bör exempelvis språkundervisning, inventering av kompetens och jobbförutsättning samt hälsokontroller sättas in redan i mottagningsfasen. Dessutom bör den som beviljats asyl få introduktion i arbetslivsfrågor och stöd i jobbsökandet. Flyktingarna måste godkännas som en del av samhället. Det kräver förändringar i lagstiftningen, samordning mellan relevanta organ, stöd till ideella organisationer, dialog mellan staten och kommunerna och flexibla rutiner för familjeåterförening. Ensamkommande barn behöver särskild uppmärksamhet. I sitt tal före behandlingen av rapporten framhöll Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter Niels Muižnieks uttryckligen vikten av familjeåterförening; den ökar i avgörande grad säkerhetskänslan och stöder därigenom integrationsprocessen.

I debatten om hur flyktingkrisen ska skötas aktualiseras ofta ämnet finansieringen. Rapporten *Möjliga sätt att öka biståndsfinansieringen vid flyktingkatastrofer* (dok.14283) konstaterar att det humanitära biståndet lindrar nöden och främjar ett människovärdigt liv. Det humanitära biståndet uppgick 2015 till totalt 28 miljarder dollar, varav 20 länder bidrog med 97 procent. Pengarna användes också för skötsel av flyktingkrisen, eftersom det inte finns någon separat fond för akut flyktinghjälp. Sanningen är att de aktuella länderna, exempelvis Libanon och Jordanien, själva står för merparten av de kostnader de får till följd av flyktingkrisen. USA, Turkiet och Storbritannien är på ett globalt plan stora bidragsgivare. Till följd av det inre politiska trycket styr EU i allt högre grad utvecklingsstödet till gränskontrollen. I *resolution 2164 (2017)* efterlyser församlingen kostnadssolidaritet mellan medlemsländerna. Medlemsländerna bör öka det humanitära biståndet via bilaterala avtal och via FN-organen samt stödja Europarådets utvecklingsbanks nödfond för migration och flyktingar. EU bör gå vidare med sin diversifierade finansiering av biståndsåtgärder och

överbäga skuldeftergifter exempelvis för Italien och Grekland i utbyte mot förbindelser om humanitär bistånd. FN:s biståndsorgan har styva finansieringssystem och deras finansiella ställning är svag. FN bör stärka öppenheten och effektiviteten i fråga om UNHCR:s biståndsmedel.

4.5 Kvinnornas ställning och jämställdheten

Våldet mot kvinnor och förebyggandet av detta har i många år varit ett av församlingens spetsteman. Temat fick särskilt stor uppmärksamhet under året på grund av att flera fall av trakasserier mot kvinnor lyftes fram internationellt inom politiken, kulturen och andra samhällssektorer i samband med #metoo-kampanjen på sociala medier. Våld mot kvinnor är fortfarande vanligt förekommande i många medlemsländer inklusive Finland. Frågan måste därför ständigt aktualiseras och det är av vikt att Istanbulkonventionen om-sätts i praktisk handling.

I *resolution 2177 (2017) Ett slut på sexuella trakasserier och övergrepp i det offentliga rummet* (dok.14337) fördömer församlingen entydigt allt slag av sexuellt våld och sexuella trakasserier. Trakasserier förekommer ofta i det offentliga rummet, men det är sällan något görs åt saken. Otryggheten får kvinnor att anpassa sitt beteende i det offentliga rummet på ett sätt som de inte skulle vilja. Medlemsländerna måste utan dröjsmål ratificera och verkställa Istanbulkonventionen, sluta bevilja straffrihet för gärningsmän, utforska fenomenet och öka medvetenheten om det, lyfta fram problemet i skolorna och i annan uppfostrande verksamhet och föra en dialog om betydelsen av en balanserad medierapportering. Parlamentarierna uppmanas fördöma alla former av våld mot kvinnor och delta i upplysningskampanjer.

4.6 De sociala rättigheterna, välfärden och jämlikheten

Den europeiska samhällsmodellen har sina rötter i den vilja som efter världskrigen fanns att bygga upp ett samhälle utifrån vissa grundläggande värderingar, nämligen social solidaritet, politisk frihet och mänskliga värden. Modellen har i väsentlig grad bidragit till de ekonomiska framgångarna och välfärden i Europa. Den europeiska sociala stadgan är vid sidan av Europakonventionen ett av Europarådets mest centrala instrument. Stadgan utvidgar de traditionella mänskliga rättigheterna till området för sociala rättigheter. Syftet med stadgan är att säkerställa att de sociala rättigheterna tillgodoses, höja levnadsstandarden och främja social välfärd.

Församlingen har under året med oro noterat att de sociala rättigheterna har försvagats i Europa. Församlingen antog därför *resolution 2180 (2017) Turinprocessen: om att stärka de sociala rättigheterna i Europa* (dok.14343). Församlingen uppmanar där medlemsländerna att i den anda som ledde fram till Turinprocessen stärka den europeiska sociala stadgans normativa roll och en paneuropeisk diskussion kring frågan och att se till att nationella policyer och åtgärder främjar respekten för de sociala rättigheterna. För att stärka samarbetet med EU bör ministerkommittén söka vägar att skapa synergier mellan organ inom Europarådet och EU.

Även om den europeiska ekonomin håller på att återhämta sig efter den nästan decennielånga ekonomiska krisen, hotas den sociala sammanhållningen fortfarande av den ökade ojämlikhet som följde av krisen och sparåtgärderna inom de offentliga finanserna. *Resolution 2158 (2017) Minskade inkomstskillnader: en väg att stärka den sociala sammanhållningen och den ekonomiska tillväxten* (dok.14287) visar att församlingen känner oro över de ökande inkomstklifftorna och dess följder, bland annat ungdomsarbetslöshetens konsekvenser för samhällsfreden. Medlemsländerna bör prioritera insatser för att stoppa ökningen av inkomst-

skillnader och stärka arbetstagarnas rättigheter, likalönsprincipen och kvinnornas ställning, höja minimilönen och bekämpa ungdomsarbetslösheten. Skattesystemet bör vara rättvist och progressivt. De anställdas ställning på arbetsmarknaden måste stärkas.

I *resolution 2146 (2017) Stärkt social dialog som instrument för stabilitet och minskad social och ekonomisk ojämlikhet* (dok.14216) konstaterar församlingen att förändringarna i arbetslivet har påverkat fackförbunden och försvagat den sociala dialogen mellan fackförbund, arbetsgivarrepresentanter och offentliga myndigheter. Medlemsländerna uppmanas satsa på ökad dialog för att undvika försämringar i de anställdas rättigheter. Därför bör medlemsländerna ratificera och följa den sociala stadgan, stödja kollektiva avtalsförhandlingar och samarbeta med samtliga parter för en arbetslagstiftning som motsvarar det moderna arbetslivet. Internationella arbetsorganisationen ILO:s breda kompetens bör utnyttjas.

Inom fältet för sociala rättigheter står också rättigheterna för minoriteter och grupper med särskilda behov under församlingens särskilda uppsikt. I *resolution 2153 (2017) Inkludering av romer och resandefolk* (dok.14149) uppmanas medlemsländerna att garantera alla romska barn tillgång till skolundervisning, eliminera segregering och satsa på dialog med föräldrarna i syfte att motarbeta diskriminering och främja sysselsättningen bland romer. Vidare bör arbetslagstiftningen utvecklas och myndigheter och arbetsgivare ges utbildning i diskrimineringsfrågor. Inkluderingsåtgärderna bör utvecklas i samråd med romerna, och de nationella parlamenten bör ta en aktiv roll.

Under året aktualiserades också särskilt utländska hushållsarbetsares ställning. I *resolution 2167 (2017) Arbetsrättigheterna för hushållsarbetare, särskilt kvinnliga, i Europa* (dok.14322) uppmanas medlemsländerna stärka hushållsarbetsarnas arbetsförhållanden och anställningsvillkor snarast möjligt genom att ratificera ILO:s konvention om anständiga arbetsvillkor för hushållsarbete och säkerställa att hushållsarbetsarnas arbete omfattas av den sociala stadgan. Medlemsländerna bör skapa en samarbetsplattform med uppgift att samla bästa praxis och stärka tillämpningen av gällande lagstiftning inom området. Kvinnornas rättigheter bör ges större uppmärksamhet i lagstiftningen om hushållsarbetare. Hushållsarbetarna måste ges rätt att organisera sig och delta i den sociala dialogen.

5. Uppföljning av medlemsåtagandena

5.1 Allmänt

Den övervakning (monitoring) av hur medlemsländerna uppfyller sina åtaganden som församlingen bedriver har i sin nuvarande form pågått i snart mer än tio år. Systemet har främjat demokratin, men i många länder är resultatet inte tillfredsställande. Tio länder finns fortfarande på församlingens granskningslista (Albanien, Armenien, Azerbajdzjan, Bosnien och Hercegovina, Georgien, Moldavien, Ryssland, Serbien, Turkiet och Ukraina). Också Ryssland finns med bland dessa, trots att dess parlamentariska delegation inte har deltagit i församlingens verksamhet efter april 2014. Värt att notera när det gäller året 2017 är att församlingen återinförde granskningen för Turkiets del och att ett EU-land (Polen) för första gången finns på granskningslistan.

Under årets sessioner behandlade församlingen i plenum endast rapporterna om Azerbajdzjan och Ukraina, men *utskottet för granskning av medlemslänternas uppfyllande av sina åtaganden* (granskningsutskottet) diskuterade under året alla länder på listan. Församlingen sände delegationer för att övervaka parlamentsvalen i Albanien och Armenien. Därutöver var Bulgarien, Makedonien och Montenegro föremål för sk. efterhandsgranskning (postmonitoring).

Utöver landrapporter utarbetade granskningsutskottet två gånger under året en mera allmän översiktsrapport om läget i medlemsländerna. Rapporterna innehåller också sammandrag av tillståndet för demokratin i medlemsländer som inte är föremål för uppföljning. I den rapport som godkändes i januari 2017 behandlades läget i *Finland*, Österrike, Tjeckien, Danmark, Frankrike och Tyskland. I den anslutande *resolutionen 2149 (2017)* framhålls vikten av ett fungerande samarbete med Europarådets expertorgan och i synnerhet Venedigkommissionen. Resolutionen innehåller också rekommendationer som berör Finland. Finland får beröm för landets sätt att följa rekommendationerna från Europarådets övervakningsmekanismer, för bekämpningen av korruption och för främjandet av jämställdheten. Församlingen upprepar sin uppmaning till Finland att ratificera Internationella arbetsorganisationen ILO:s konvention nr 169 om ursprungsfolk.

Granskningsutskottet sammanträdde i Helsingfors i maj 2017. Mötet behandlade bland annat situationen i Ukraina, Albanien, Bosnien och Hercegovina och Polen. Den 16 maj 2017 ordnades det i samband med utskottets egentliga möte ett öppet seminarium, där de inledande anförandena hölls av president Tarja Halonen, Europarådets tidigare generalsekreterare, professor Daniel Tarschys samt Sergio Bartole från Europarådets sakkunnigorgan för grundlagsfrågor, Venedigkommissionen.

Utskottets underutskott för konflikter mellan Europarådets medlemsländer (Sub Committee on Conflicts between Council of Europe Member States) fortsatte arbeta bakom lyckta dörrar. Vid mötet i maj i Helsingfors hördes riksdagsledamot Pekka Haavisto som expert på fredsmedling vid ett underutskottsmöte. Underutskottet ordnade under hösten ett åsiktsutbyte med ambassadör Martin Sajdik, särskilt sändebud för OSSE:s ordförandeland Ukraina, och ambassadör Wolf-Dietrich Heim, särskilt sändebud för Transnistrien.

5.2 Azerbajdzjan

Azerbajdzjan fortsätter att uppvisa allvarliga brister vad gäller demokratin. De reformer som församlingen och andra organ inom Europarådet förväntat sig har inte genomförts på nöjaktigt sätt. Azerbajdzjan var ordförande för ministerkommittén 2014, men detta påverkade inte i någon nämnvärd utsträckning den politiska ledningens vilja att följa de allmänna demokratireglerna. Församlingen behandlade under året två rapporter om Azerbajdzjan.

I rapporten *Azerbajdzjans ordförandeskap i Europeiska rådet: hur har respekten för de mänskliga rättigheterna efterlevts?* (dok. 14397) granskas bland annat medie- och religionsfriheten, domstolarnas och icke-stat-

liga organisationers oberoende och behandlingen av människorättsförsvare. Rapporten konstaterar att anhållna fortsättningsvis behandlas omänskligt och torteras. Yttrandefriheten och journalisternas handlingsutrymme har inskränkts. Lagstiftningen om icke-statliga organisationer följer inte rättsstatsprinciperna. Rätten till effektiva rättsmedel är inte tryggad, liksom inte heller rättssystemets oberoende. Fortfarande väntar 120 domar av Europadomstolen på att bli verkställda (däribland fallet Mammadov 2014). I rapporten framförs också oro i fråga om påståendena om den azerbajdzjanska regeringens kopplingar till penningtvätt och mutor i syfte att påverka församlingen. Presidentens strävan att förbättra förhållandena i fängelserna uppskattas, men projektet förutsätter också lagstiftningsändringar. Under beredningsfasen väckte denna rapport framtagen av juridiska utskottets ordförande Destexhe livlig debatt i utskottet. Åtta medlemmar i tre politiska grupper anmälde avvikande mening till rapporten.

Resolution 2185 (2017) antogs med ändringar med rösterna 114-24-14. Församlingen intar en sträng linje i resolutionen och uttrycker sin oro över att situationen i fråga om de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen fortgående försvagats, också under landets ordförandeskap i Europarådet 2014. Landets rättssystem uppvisar fortsättningsvis allvarliga brister i fråga om rätten till frihet och säkerhet, rätten till en rättvis rättegång, mötes- och föreningsfriheten och ordnandet av fria val. Yttrandefriheten och oppositionens verksamhetsförutsättningar har begränsats. Församlingen erinrar om att Europakonventionens förbud mot tortyr är absolut och att samtliga misstänkta fall av tortyr måste undersökas. Anklagelserna om korruption och penningtvätt måste omedelbart utredas. De ändringar i polisens verksamhet och i fängelserna som förordnats genom förordning av presidenten måste omedelbart verkställas. Lagstiftningen om icke-statliga organisationer följer inte europeisk standard och måste snabbt revideras. Församlingen upprepar sitt krav att landets myndigheter måste följa samtliga beslut i Europadomstolen, inklusive beslutet om frigivning av Ilgar Mammadov.

Församlingen godkände i oktober en andra rapport om landet med rubriken *De demokratiska institutionerna i Azerbajdzjan* (dok. 14403). Rapporten granskar utvecklingen efter den föregående periodiska rapporten från 2014 med avseende på maktfördelningsprincipen, de mänskliga rättigheterna, de grundläggande fri- och rättigheterna, rättsväsendets oberoende, behandlingen av politiska fångar och verksamhetsförutsättningarna för icke-statliga organisationer. I mars 2017 benådade presidenten 412 människorättsaktivister, men lagstiftningsreformerna låter vänta på sig.

Församlingens åtgärdsförslag återges i *resolution 2184 (2017)*. Församlingen känner stark oro över situationen i fråga om de grundläggande rättigheterna och de mänskliga rättigheterna och fördömer kraftigt anhållandena och de systematiska trakasserier av journalister och bloggare. Landet måste sluta försvåra och hindra journalisters och människorättsaktivisters arbete och säkerställa föreningsfriheten. Lagar som allvarligt begränsar det civila samhället måste hävas. Samtliga 120 avgöranden i Europadomstolen måste verkställas utan dröjsmål. Fall där fångar dömts på politiska grunder måste öppnas på nytt i linje med Europadomstolens beslut. Reformeringen av domstolsväsendet och åklagarväsendet måste fortsätta och rättsväsendets oberoende måste garanteras. Domstolarnas oberoende och de för demokratin oundgängliga möjligheterna för medborgarna till politisk påverkan (inkl. rätt att överklaga) måste säkerställas. Yttrandefriheten och mediernas oberoende måste säkras och de anhållna journalisternas fall utredas. Azerbajdzjanrapporten från kommittén mot tortyr måste publiceras och rapportens rekommendationer verkställas. Parlamentets kontroll över den verkställande makten måste stärkas.

Europadomstolens domar om kränkningar är bindande och bör verkställas. Europarådets ministerkommitté övervakar att domarna verkställs. Europadomstolen dömde år 2014 Azerbajdzjan i fallet Mammadov vs Azerbajdzjan och fastställde att Ilgar Mammadov måste friges. Tre år senare är Mammadov fortfarande fängslad. Med hänvisning till artikel 46.4 i Europakonventionen slog ministerkommittén fast i december att Azerbajdzjan har vägrat följa den slutliga domen i ett mål i vilket landet är part. Ministerkommittén beslutade inleda ett förfarande med en interimresolution och föra frågan om huruvida parten misslyckats med att fullgöra sina skyldigheter till domstolen. Behandlingen av frågan fortsatte i januari 2018.

5.3 Turkiet

Turkiet är medlem i Europarådet sedan 1950, men håller i ljust av de senaste årens händelser på att i snabb takt förkasta de allmänna europeiska värderingarna i fråga om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstaten. Turkiet har varit föremål för församlingens sk. efterhandsgranskning sedan 2004, men togs i april 2017 upp på den egentliga granskningslistan.

De åtgärder, däribland begränsning av yttrandefriheten, anhållanden av journalister och parlamentariker och utrensningar inom tjänstemannakåren, som Turkiet vidtagit till följd av kuppförsocket 2016 och de åtskilliga terrorråden har väckt oro över den demokratiska utvecklingen i landet. Ett förslag om en brådskande aktuell debatt om läget i Turkiet förkastades i församlingens presidium i januari 2017 med rösterna 13-14, men frågan gick till omröstning i plenum. Ett förslag om brådskande aktuell debatt kräver två tredjedels majoritet av rösterna. Rösterna föll i den avgörande röstningen 94-68-19 och fick därmed inte det nödvändiga stödet. Turkiet deltog inte i granskningsutskottets möten i januari, församlingens politiska utskott ordnade en egen aktuell debatt om Turkiet.

Oron över demokratin och de mänskliga rättigheterna steg fram som ett av de främsta temana vid församlingens aprilsession. Församlingen behandlade granskningsutskottets periodiska rapport och en rapport om den turkiska folkomröstningen om grundlagen.

President Erdoğan ordnade den 16 april 2017 en folkomröstning om grundlagen. Grundlagsreformen vid parlamentsomröstningen i januari samma år hade inte fått den två tredjedels majoritet (367 röster) som grundlagen kräver. Folkomröstningen ordnades under rådande undantagstillstånd. Undantagstillståndet hade utlysts i efterdyningarna av kuppförsocket den 21 juli 2016. President Erdoğan och regeringspartiet AKP stödde grundlagsreformen. Venedigkommissionen ifrågasatte tidpunkten för folkomröstningen, eftersom det uppställts begränsningar för yttrandefriheten och mötesfriheten. Folkomröstningen gällde arton ändringar i grundlagen. Den största frågan var övergången från ett parlamentariskt till ett presidentstyrt system.

Anne Kalmari ingick i den delegation som för församlingens räkning följde folkomröstningen. Rapporten uttrycker en klar oro över tillståndet för demokratin och de mänskliga rättigheterna i Turkiet. Observatörerna ansåg att parterna i folkomröstningen inte hade jämlika kampanjmöjligheter och att väljarna inte fick oberoende information om alternativen. Myndigheterna ställde upp hinder för motståndarnas kampanjer. Undantagstillståndet ledde till att yttrande-, medie- och mötesfriheten inte respekterades. Valdagen var lugn och inga missförhållanden kunde observeras vid vallokalerna, även om observatörernas tillgång till lokalerna försvårades på sina håll. Den gällande vallagen möjliggör inga alltigenom demokratiska val. President Erdoğan och det regerande partiet AKP gynnades i media. De icke-statliga organisationerna fick inte föra någon valkampanj eller följa folkomröstningen. Ja-sidan vann knappt.

Granskningsutskottets rapport *De demokratiska institutionerna i Turkiet* (dok.14282) och en resolution i samma ärende antogs i april. I rapporten sägs att det undantagstillstånd som utlystes i juli 2016 fortfarande är i kraft och att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna därmed har inskränkts. Skolor och mediehus har stängts, tillgången till rättslig prövning begränsats, rättvisa rättegångar är inte garanterade, egendom har beslagtogs och människors anseende smutas ned. Det har också rapporterats om kidnappningar. De demokratiska institutionerna har försvagats. Den appellationskommission som inrättades efter kritiken från Europarådet och Venedigkommissionen uppskattas, men kommissionen har ännu inte kommit igång med sitt arbete. Rapporten kritiserar folkomröstningen om grundlagen för att den ordnades i ett undantagstillstånd och medborgarna inte gavs möjlighet till information om alternativen på lika villkor. Läget är oroväckande också i sydöstra Turkiet och i fråga om kurderna. I granskningsutskottets resolution föreslogs att Turkiet återförs till granskningslistan. Att ett medlemsland tas upp på eller återinförs i granskningslistan är sällsynt. Det är ett klart budskap till medlemslandets regering om problem med anknytning till utvecklingen av demokratin, de mänskliga rättigheterna och rättsstaten. Turkiets kommentar om

förslaget och landets argument för att förslaget borde förkastas finns i ett inofficiellt dokument som delades ut till delegationerna.

I *resolution 2156 (2017)* sammanfattas församlingens ståndpunkt i fråga om läget i Turkiet. Resolutionen antogs med rösterna 113-45-12. Genom resolutionen beslutade församlingen också att Turkiet på nytt tas upp som föremål för egentlig granskning. I beslutet sägs det att Turkiet har rätt att ingripa vid problem och svara på attacker mot landet, men att församlingen menar att myndigheternas åtgärder, däribland anhängningar av parlamentariker och omfattande utrensningar av tjänstemän, är överdimensionerade och innebär ett steg bakåt i den demokratiska utvecklingen. Turkiet bör omedelbart häva undantagstillståndet, återinföra ett oberoende rättsväsende, upphöra med de godtyckliga anhållandena, säkerställa att de undersökande organen är oberoende, häva de orättvisa bestämmelser som införts under undantagstillståndet och säkerställa att bland annat yttrandefriheten och mötesfriheten respekteras.

Turkiet meddelade att det motsätter sig beslutet och kommer att överväga vilka åtgärder beslutet leder till. Samtliga partier i den turkiska delegationen med undantag av oppositionspartiet HDP, som röstade för monitorering av landet, lämnade Strasbourg efter beslutet. Den turkiska delegationen deltog dock i församlingens övriga sessioner under året.

I oktober sände den turkiska delegationen ett brev till församlingens ordförande Stella Kyriakides. I brevet beklagar delegationen församlingens beslut att bevilja den turkiska människorättsaktivisten Murslan Aslan Europarådets människorättspris, Vaclav Havel-priset. I protest mot beslutet informerade Turkiets utrikesminister Çavuşoğlu (som var församlingens ordförande 2010–2012) i november generalsekreteraren om att Turkiet har för avsikt att avstå från sin ställning som stor bidragsgivare, och uppmanade generalsekreteraren att vidta de åtgärder som meddelandet förutsätter. Den nya betalningsandelen träder i kraft i januari 2018.

Turkiet har varit Europarådsmedlem sedan 1950 och steg på eget initiativ fram som en av de stora finansörerna av rådets verksamhet. År 2015 anmälde Turkiet i ministerkommittén intresse för att bli en av Europarådets stora finansörer från början av 2016. I maj 2015 antog församlingen *resolution 2058 (2015)*, genom vilken Turkiet till följd av folkökning (77 miljoner invånare) blev sjätte störst bland de länder som finansierar Europarådet vid sidan av Ryssland, Frankrike, Tyskland, Storbritannien och Italien. Den turkiska delegationen vid församlingen växte från 12 till 18 medlemmar, landet fick starkare representation i utskotten och det turkiska språkets ställning stärktes.

5.4 Ukraina

Det internationella samfundet har konsekvent fördömt Rysslands ockupation av Krim och ansett den vara en kränkning av Ukrainas territoriella integritet. Rysslands agerande i östra Ukraina och ockupationen av Krim försvårar genomförandet av Ukrainas ambitiösa och nödvändiga reformprogram. Det inrikespolitiska läget i landet är utmanande. Den regering som utnämndes av president Porosjenko efter presidentvalet i maj 2014 avsattes på grund av korruptionsanklagelser. I maj 2015 utnämnde Porosjenko Georgiens expresident Saakashvili till guvernör i Odessa, men också denne tvingades avgå i oktober samma år. I mars 2015 tillsatte presidenten en arbetsgrupp som under ledning av talmannen fick i uppgift att bereda en grundlagsreform. Reformen skulle framför allt utveckla rättssystemet, motarbeta korruption och modernisera regionförvaltningen (inkl. decentralisering) och vallagstiftningen.

Granskningsutskottets rapport *De demokratiska institutionerna i Ukraina* (dok.14227) är en stadgeenlig landrapport som behandlar landets inrikespolitiska utveckling, den konstitutionella situationen, åtgärderna mot korruption och valreformen. Ett sammandrag över läget och församlingens ställningstagande finns i *resolution 2145 (2017)*.

Resolutionen framhåller att verkställandet av Minskavtalet visserligen inte har framskridit, men detta får inte ses som en ursäkt för att inte driva på reformer som främjar stabiliteten och demokratin. Den tillspetsade retoriken i debatterna mellan de politiska riktningarna har lett till angrepp mot medier och journalister. Myndigheternas oro över den ryska propagandan är förståelig, men att utvisa journalister måste ses som en sista utväg. Anklagelserna måste undersökas. Grundlagsreformen är en förutsättning för andra nödvändiga reformer, däribland decentraliseringen av regionförvaltningen, säkerställandet av rättsväsendets oberoende och reformeringen av högsta domstolen och åklagarväsendet. Lustrationslagen måste revideras och korruptionen kräver kraftigare insatser. Det inbördes beroendet mellan politiska och ekonomiska intressen och de otillräckliga åtgärderna mot korruptionen försvagar reformernas trovärdighet. Inskränkningarna av nationella minoriteters rättigheter är oroväckande. Europarådets expertorgan bör stödja reformerna i landet. Ryssland måste respektera sina internationella åtaganden och de mänskliga rättigheterna i Krim samt frige ukrainska fångar och olagligt anhållna personer.

I oktober besöktes församlingen av president Porosjenko, som höll ett känslofullt anförande. Han konstaterade att Ukraina kämpar på två fronter: den militära fronten och reformfronten. Han framhöll med kraft att situationen i Krim inte är "fait accompli", och att demokrati och rättvisa inte kan köpas för pengar. Med det hänvisade han till den tjeckiske presidentens tal föregående dag. Porosjenko tackade församlingen för dess stöd och solidaritet under den mer än tre år långa krisen. Ukrainas mål är inget mindre än fred i landet. Presidenten redogjorde också för framstegen i fråga om de omfattande reformer som avkrävts landet. Vidare tog han ställning till församlingens debatt om Ukrainas nya utbildningslag; han menade att debatten var ett uttryck för grannländernas politisering av frågan. Porosjenko försäkrade att Ukraina kommer att följa Venedigkommissionens rekommendationer och att lagen kommer att vara förenlig med Europarådets normer för skydd av minoriteter.

Den ukrainska utbildningslagen behandlades som särskilt brådskande ämne vid samma session. I *resolution 2189 (2017) Ukrainas nya utbildningslag: ett avsevärt hinder för undervisning i minoriteters modersmål* uttrycks oro över de paragrafer i den nya utbildningslagen som gäller undervisning på minoritetsspråk. Församlingen ansåg att lagen visserligen lämnats till Venedigkommissionen för bedömning, men att detta borde ha gjorts innan lagen antogs och inte först efteråt. I resolutionen uppmanades de ukrainska myndigheterna att fullt ut verkställa de kommande rekommendationerna från Venedigkommissionen. Relevanta parter i frågan uppmanades söka lösningar i samförstånd. Det finns tre viktiga principer som bör noteras: 1) en stats rätt att främja inlärningen av det officiella språket i syfte att stärka den samhällsliga sammanhållningen, 2) språket är en central komponent i människans identitet, men främjandet av det officiella språket måste dock gå hand i hand med skyddet för minoritetsspråken, och 3) principen om icke-diskriminering.

5.5 Ungern

Redan 2013 uttryckte församlingen sin oro över hur demokratin, människorettsfrågorna och rättsstaten utvecklas i Ungern och över att de nya lagarna, bland dem ändringarna i grundlagen, har undergrävt förtroendet för rättssystemet, försvagat rättsstatens funktionalitet och den demokratiska tillsynen och oavhängigheten samt inskränkt mediefriheten. Förslaget att ta Ungern under övervakning förföll med rösterna 135-38-24, men församlingen beslutade följa situationen i landet. Följande gång behandlade församlingen läget i Ungern år 2015. Bakgrunden var då bland annat Venedigkommissionens yttrande. I den anslutande rapporten granskades lagen om religionsfrihet och kyrkans ställning, vallagen, lagen om författningsdomstolen och rättsväsendet samt medielagstiftningen. Debatten utmynnade i att församlingen beslutade avsluta uppföljningen av läget i Ungern.

Den oroväckande utvecklingen i Ungern fortsatte, och den 24 april 2017 meddelade EU-kommissionen att den inleder ett överträdelseförfarande mot Ungern som svar på en lagreform som hotade leda till stängning

av Centraleuropeiska universitetet (CEU) i Budapest. Landet fick en månad på sig att besvara meddelandet, varefter EU förklarade sig vara redo att besluta om fortsatta åtgärder.

Församlingen tog upp Ungernfrågan som ett särskilt brådskande ämne vid aprilsessionen. I *resolution 2162 (2017) Oroväckande utveckling i Ungern: lagförslagen om CEU och icke-statliga organisationer* (dok.14298) anser församlingen att den nya universitetslagen är en attack mot rättsstatsprincipen och de europeiska grundläggande värderingarna. Församlingen begär därför ett yttrande av Venedigkommissionen i frågan. Församlingen uppmanar den ungerska regeringen att samarbeta med kommissionen och föra en dialog med de icke-statliga organisationerna. Oroväckande är också det lagförslag som syftar till att försvaga de icke-statliga organisationernas ställning och utöva tillsyn över organisationer som får finansiellt bidrag ur utländska källor. I linje med resolutionen ordnade politiska utskottet i oktober en ny hearing i frågan. Behandlingen fortsätter under 2018. Venedigkommissionen godkände i oktober 2017 ett yttrande om lagändringen i fråga om utbildningen på tredje stadiet i Ungern. Ändringarna gäller bland annat Central European University.

5.6 Ryssland

Den ryska delegationen lade inte fram några fullmakter vid januarisessionen 2017 och har inte deltagit i församlingens arbete efter april 2014. Den ryska frånvaron har dock påverkat församlingen. Ryssland har deltagit som normalt i den mellanstatliga verksamheten, men meddelade i juni att landet låter bli att betala en tredjedel av medlemsavgiften i protest mot församlingens beslut att begränsa den ryska parlamentariska delegationens deltaganderätt. Ministerkommittén eller dess kommitté på ställföreträdnivå beslutar hur det att Rysslands betalningsandel minskat kommer att påverka församlingens budget och därigenom dess verksamhet.

Församlingen och Ryssland har fört en parlamentarisk dialog på ordförandenivå. Församlingens ordförande Agramunt har besökt Ryssland i olika sammanhang. I januari deltog Agramunt i Gaidarforumet i Moskva. Den 27–28 mars deltog han i Oberoende staternas samväldes (OSS) och OSSE:s parlamentariska församlings gemensamma konferens i S:t Petersburg. Även politiska utskottet sände en delegation till konferensen. De ukrainska parlamentarikerna Sotnyk och Gontjarenko reserverade sig mot politiska utskottets beslut att sända en delegation till S:t Petersburg.

Den 10 mars ordnade ständiga utskottet ett sammanträde i Madrid, till vilket ordförande Agramunt kallade representanter för det ryska parlamentet. I diskussionerna deltog dumans vice talman Pjotr Tolstoj och ledamöterna Leonid Slutskij, Vladimir Lukin och Leonid Kalasjnikov samt ordföranden för federationsrådets utrikesutskott Konstantin Kosatjev. Representanter från Belgiens, Schweiz, Spaniens, Italien, Litauens, Hollands, Frankrikes och Ukrainas deltog i debatten och lyfte fram vikten av dialog. Ukraina och Litauen påminde om att dörren alltid står öppen för Ryssland, om landet bara respekterar församlingens beslut.

De ryska representanterna konstaterade att det är problematiskt att läget i Ukraina diskuteras utan att samtliga parter är närvarande. Problemet ligger i att procedurreglerna tillåter begränsningar av medlemsländernas befogenheter. Ryssland kommer inte att delta i församlingens arbete innan det görs en stadgeändring. Om stadgarna inte ändras överväger landet allvarligt att träda ut ur Europarådet. Situationen var enligt de ryska delegaterna märklig, eftersom Ryssland är medlem i Europarådet men ändå inte får delta fullvärdigt i organisationens arbete. Också församlingsmedlemmarnas begränsade deltagande i församlingens beslutsfattande kritiserades med motivering att besluten inte kan anses stå för några europeisk enighet.

I mars 2017 deltog ordförande Agramunt och ordföranden i församlingens juridiska utskott samt ordföranden i den liberala gruppen i ett besök i Syrien ordnat av den ryska dumans delegation. Det försvårade Agramunts ställning och efter en längre tid av påtryckningar avgick han några dagar före oktobersessionen.

Ad hoc-utskottet för ordförandena i de politiska grupperna (Presidential Committee) sammanträdde bakom lyckta dörrar den 14 december och träffade fem dumaledamöter. Ledamöterna var de samma som deltog i ständiga utskottets sammanträde i Madrid, det vill säga dumans vice talman Pjotr Tolstoj och ledamöterna Leonid Slutskij, Vladimir Lukin och Leonid Kalasjnikov samt ordföranden för federationsrådets utrikesutskott Konstantin Kosatjev. Diskussionerna gav ingen klarhet i huruvida Ryssland kommer att förelägga fullmakter i januari 2018 eller erlägga medlemsavgiften. Å andra sidan beslutade ministerkommittén år 1994 att sanktioner eller motåtgärder kan vidtas först när medlemsavgiften inte betalats på två år.

6. Demokratipartners och samarbetet med Medelhavsländerna

Församlingen hade i slutet av 2017 fyra demokratipartnerländer utanför Europa (Marocko, Palestina, Kirgizistan och Jordanien). Politiska utskottet svarar för uppföljningen av församlingens yttre förbindelser. Uppgiften omfattar också demokratipartnerländerna. Under året behandlade utskottet läget i Algeriet, Egypten, Iran, Kazakstan, Libanon, Libyen och Tunisien. Rapportörerna besökte de nämnda länderna och utskottet ordnade diskussionsmöten med representanter för länderna. Vid församlingens sessioner har samarbetet med Jordanien, Tunisien och Kazakstan behandlats.

6.1 Jordanien

Jordanien fick 2016 status som demokratipartner till församlingen. På hösten samma år sände församlingen en delegation till landet i syfte att övervaka det tidigare lagda parlamentsvalet. Invånarnas missnöje med regeringen och ekonomin fick kungen att upplösa parlamentet varefter det ordnades förtida parlamentsval.

Jordaniens landrapport *Utvärdering av Jordaniens demokratipartnerskap* (dok. 14399) behandlades i oktober. Rapporten beskriver läget i landet och konstaterar bland annat att Mellanösterns fattigaste land lider av bristen på naturresurser och av fattigdom, arbetslöshet, undersysselsättning och beroendet av internationellt bistånd. Kungen har fortfarande stora maktbefogenheter. Det år 2016 avtalade demokratipartnerskapet förutsätter att ett omfattande reformprogram genomförs i fråga om bland annat grundlagen, rättssystemet, regionförvaltningen och utbildningen. Oron över säkerheten, Syrienkriget och de över två miljoner flyktingarna försvårar dock genomförandet av reformerna. Vallagen reviderades inför parlamentsvalet hösten 2016, men det förändrade inte nämnvärt sammansättningen i parlamentet med 130 ledamöter. Jordanien är ett klanbaserat samhälle. Partistrukturen är svag. Det muslimska brödraskapet återtog 16 platser i parlamentet. Valdeltagandet var lågt (36 %) och kvinnornas andel av kandidaterna och de invalda var liten. Främjandet av jämställdhet och åtgärderna för att förebygga våld mot kvinnor har inte prioriterats, och arbetet för att avskaffa dödsstraffet har inte framskridit. År 2017 hölls kommunalval.

Ett sammandrag av församlingens bedömning, inklusive åtgärdsförslag och en översikt över reformbehovet, finns i *resolution 2183 (2017)*. Revideringen av lagstiftningen och internaliseringen av rättsstatsprincipen i förvaltningen har inte framskridit tillräckligt. Nyvalet förrättades framgångsrikt enligt den nya vallagen, men valdeltagandet var lågt och kvinnornas andel liten. Det finns fortfarande könsdiskriminerande bestämmelser i grundlagen och strafflagen. Församlingen uppmanar landet att omedelbart avskaffa dödsstraffet. Församlingen och Europarådets expertorgan står redo att bistå i genomförandet av de nödvändiga reformerna och stärkandet av demokratin och de mänskliga rättigheterna.

6.2 Tunisien

Församlingen har länge följt utvecklingen i Tunisien, och landet har uttryckt en vilja att samarbeta med församlingen.

I rapporten *Den politiska övergångsprocessen i Tunisien* (dok.14323) konstaterar församlingen att den demokratiska utvecklingen i landet varit positiv efter Jasminrevolutionen. Det politiska beslutsfattandet är effektivt och det civila samhället dynamiskt. Förändringsivern håller dock på att avta, och utvecklingstakten motsvarar inte allmänhetens förväntningar. Den positiva utvecklingen hotas av terrorism, korruption och den gamla regimens försök att blanda sig i beslutsfattandet. Strävandena att begränsa yttrandefriheten är oroväckande. Säkerhetsläget i grannländerna Libyen och Algeriet och effekterna av det på Tunisien utgör ett påtagligt orosmoment. Om Europarådet och EU verkligen ser Tunisien som ett modelland för den arabiska

världen, förväntas de också bistå landet mer. Ett frihandelsavtal räcker inte. Ett instabilt Tunisien skulle påverka i synnerhet säkerheten i och migrationen till Europa.

Den nya grundlagen från 2014 togs fram i samförstånd och med respekt för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna. Författningskommissionerna måste ges arbetsro och tillräckliga resurser, så att en fungerande lagstiftning kan säkerställas. Framstegen i fråga om valsystemet och rättsväsendet välkomnas. En nationell försoningsprocess har inletts, men den berättigar inte till ett försvagande av vissa rättigheter. Trots krisläget krävs insatser för ökad mediefrihet. Landet får beröm för framstegen i fråga om jämställdhet och kampen mot tortyr och terrorism. Samarbetet med Europarådet löper väl. För att säkra den positiva utvecklingen bör Europarådet, observatörländerna och EU hjälpa Tunisien lösa de ekonomiska problemen och säkerhetsutmaningarna. Terrorismen och det instabila läget i grannländerna hotar stabiliteten i landet. Församlingen välkomnar en intensivare dialog med landets parlament.

Församlingens ställningstagande och åtgärdsförslag finns i *resolution 2166 (2017)*. I *rekommendation 2103 (2017)* uppmanar församlingen ministerkommittén att öka stödet inom fyra särskilda områden (kvinnans ställning, barnets rättigheter, yttrandefriheten och mediefriheten samt decentraliseringen av förvaltningen).

6.3 Mellanöstern

Som svar på Libanons intresse för ett närmare samarbete med församlingen behandlade församlingen i januari en rapport och antog *resolution 2150 (2017) Situationen i Libanon och utmaningarna för stabiliteten i regionen och säkerheten i Europa* (dok. 14226). Rapporten redogör den politiska utvecklingen särskilt efter presidentvalet 2014. President Michel Suleimans mandat löpte ut i maj 2014, men en ny president kunde utses först i juni 2016, efter 46 valomgångar. Den konstitutionella krisen avblåstes genom valet av Michel Aoun, men det garanterar inte en fredlig utveckling. Kriget i Syrien och flyktingkrisen anstränger landets ekonomi. Av befolkningen på sex miljoner är två miljoner syriska och palestinska flyktingar. Landet har demokratiska traditioner och ett politiskt system som bygger på den klassiska maktfördelningsläran. Däremot är partifältet splittrat och polariserat. Iran och Saudiarabien utövar inflytande på landets politik. Parlamentsvalet 2014 sköts upp på grund av kriget i Syrien. Vallagsreformen delar åsikterna, men grundlagen krävde att parlamentsval förrättas senast den 22 juni 2017.

Församlingens ställningstagande och åtgärdsförslag för Libanon finns i *resolution 2150 (2017)*. Där rekommenderas ett närmare samarbete med församlingen och Venedigkommissionen inom bland annat vallagsreformen och med målsättningen att uppnå status som demokratipartner. Libanon är det land i Mellanöstern som har den största religiösa mångfalden och den äldsta demokratin. Trots stridigheterna i grannskapet är landet stabilt. Landet tyngs av det stora antalet flyktingar (världens flyktingtätaste land per capita), och på grund av det svaga ekonomiska läget är basservicen otillräcklig. Andra stater bör därför utöka sitt stöd till Libanon. För att stärka samarbetet på parlamentarisk nivå uppmanas Libanon att ansöka om status som demokratipartner. Libanon fick en inbjudan att i fortsättningen skicka en parlamentarisk delegation för att följa församlingens sessioner.

Israel har varit observatörsland sedan 1957 och är därmed församlingens äldsta observatör. *Den humanitära krisen i Gaza* beskrivs i en *rapport* (dok.14224). I rapporten sägs att 71 procent av befolkningen i Gaza, som står under Hamas kontroll, är pakistanska flyktingar. Arbetslösheten är hög och invånarna lider nöd, eftersom Israel och Egypten begränsar den fria rörligheten och tillgången till basservice. Bland annat begränsas tillgången till mat, vatten, byggmaterial och energi. Situationen är speciellt dålig för interna flyktingar, kvinnor, barn och personer med funktionshinder. De mekanismer som tagits fram för en återuppbyggnad av Gaza fungerar dåligt. Det behövs en helt ny inställning till Gazafrågan. Israel måste omedelbart häva blockaden och i samråd med biståndsorganisationerna garantera att invånarna i området får tillgång till basservice. Palestina måste å sin sida fördöma terrordåd och bilda en fungerande regering. Den humanitära krisen kan

inte lösas utan en genom förhandlingar avtalad tvåstatslösning. Israels bosättning av Gaza måste dessutom upphöra. Församlingen måste uppmuntra parterna till förhandlingar.

I *resolution 2142 (2017)* framhåller församlingen att situationen endast kan lindras genom respekt för överenskommelsen om eldupphör. Det internationella samfundet måste säkra tillgången till basförnödenheter som vatten och hälsovård, stödja återuppbyggnaden och utreda brott i regionen. De israeliska myndigheterna måste häva blockaden av Gaza och garantera fri rörlighet för varor, basservice och människor. För att återuppbyggnaden ska framskrida och en bestående lösning uppnås måste Palestina fördöma och förhindra terrorattacker mot Israel och inrätta en trovärdig förvaltning. Parterna måste samarbeta med Internationella brottmålsdomstolen och främja jämställdheten. Församlingen uppmuntrar parterna till förhandlingar och uppmanar medlemsländerna att stödja de icke-statliga organisationerna i området.

7. Europarådets externa relationer

Europarådet har förbindelser och samarbete i olika former med fler än 70 icke-medlemsstater. Av dem har över 45 stater ratificerat Europarådets konventioner eller partsavtal. Fyra ländergrupper kan urskiljas: Nordamerika, Centralasien, Mellanöstern och Nordafrika. På initiativ av generalsekreterare Thorbjörn Jagland antogs 2011 ett grannskapsprogram för Europarådet som omfattar samarbete med dels länder och områden kring Medelhavet (Algeriet, Egypten, Libyen, Marocko, Tunisien, Israel, Jordanien, Libanon, Syrien och Palestina), dels länder i Centralasien (Kazakstan, Kirgizistan, Tadzjikistan, Turkmenistan och Uzbekistan). Syftet med programmet är att främja demokratiprocessen, god förvaltningskultur och samarbetet i kampen mot övernationella och globala hot.

Parlamentariska församlingens externa relationer består av samverkan med dels andra internationella organisationer, dels utomeuropeiska länder.

Församlingen hade i slutet av 2017 fyra demokratipartners utanför Europa (Marocko, Palestina, Kirgizistan och Jordanien).

7.1 Kazakstan

Församlingens ständiga utskott godkände i november *resolution 2193 (2017) Europarådets relationer med Kazakstan* (dok. 14436). Före det besökte rapportören Alex Fischer (Tyskland) landet två gånger, och politiska utskottet ordnade två diskussionsmöten med den kazakstanska delegationen. I mötet i juni 2017 deltog Nurlan Abdiröv och Kabibulla Jakupov från kazakstanska parlamentets underhus samt Bektas Beknazarov och Georgij Kim från senaten, och i oktober deltog underhusledamöterna Plotnikov och Aitpajeva.

Det första samarbetsavtalet mellan församlingen och Kazakstan undertecknades 2004. År 2010 anmälde Kazakstan intresse för ett närmare samarbete med målsättningen att få status som demokratipartner. År 2003 meddelade president Nazarbajev att man infört ett moratorium för dödsstraff, men avskaffande av dödsstraffet i lagstiftningen är ett absolut krav för Europarådet. Församlingen fick 2012 en inbjudan att övervaka parlamentsvalet, och samtidigt ingick parterna ett samarbetsprogram. Rapporten över valobservationen visade på ett behov av reformer på många centrala områden som anknyter till demokratin och rättsstatsprincipen. Församlingen kallades också att övervaka nyvalet till parlamentet i mars 2016. Observatorerna konstaterade att valet tekniskt sett förrättades bra, men kriterierna för fria och demokratiska val uppfylldes däremot inte. När valresultatet var klart meddelade den sjuttiofemåriga presidenten att han överväger att stärka parlamentets ställning genom en grundlagsreform. Våren 2017 lämnade Venedigkommissionen ett yttrande om grundlagsreformen. Presidentens utvecklingsplan omfattar institutionella reformer inom fem centrala områden. Målet är att senast 2050 vara ett av världens femtio mest framgångsrika länder i ekonomiskt avseende. Landet har stora naturresurser (olja, gas, mineraler). Kazakstan ingår i FN:s säkerhetsråd 2017–2018 och har också anslutit sig till Eurasiska ekonomiska unionen, det kollektiva säkerhetsfördraget CSTO och Shanghai Cooperation Organisation. FN:s människorättskommitté har påpekat att det finns brister i fråga om människorättsituationen. Moratoriet för dödsstraff har varit i kraft sedan 2003, men dödsstraffet finns kvar i den reviderade strafflagen från 2015. Översynen av lagen om jordägande våren 2016 mötte kritik. Församlingen uppmanar Kazakstan att utnyttja Europarådets och EU:s samarbetsprogram från 2014 som stöd i reformeringen av rättssystemet och utöka lagstiftningssamarbetet särskilt med Venedigkommissionen, Greco, Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter och FN:s människorättsmekanismer.

7.2 Vitryssland

Vitryssland visar fortfarande intresse för att ansluta sig till Europarådet. Landets utrikesminister har upprepade gånger framhållit viljan att följa de internationella människorättskonventionerna, och regeringens relationer till de i landet stationerade diplomaterna har förbättrats. Dialogen har fortgått, men president Lukasjenkas politik och det gällande dödsstraffet förhindrar en utveckling av relationerna. Något medlemskap är därför inte aktuellt i dagsläget.

Trots det har också Europarådet medlemskap som mål, och organisationen stöder planmässigt utvecklingen i Vitryssland på många områden. Vitryssland har undertecknat Europarådets elva konventioner. Landet är också associerad medlem i Venedigkommissionen. Vad Europarådet och EU anbelangar beror arten av de fortsatta relationerna på hur rättsstaten och läget för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna utvecklas i landet.

Politiska utskottets rapport *Situationen i Vitryssland* godkändes vid junisessionen. Som ett led i beredningen av rapporten ordnade utskottet diskussionsmöten med representanter för de vitryska regeringspartierna och oppositionen. Politiska utskottets rapportör Rigoni (Italien) deltog i juni i OSSE:s parlamentariska församlings session i Minsk.

I rapporten (dok. 14333) analyseras tillståndet för demokratin i Vitryssland. Enligt rapporten har tillståndet i fråga om de mänskliga rättigheterna och de politiska rättigheterna försämrats, inte minst efter demonstrationerna i februari och mars 2017. De politiska rättigheterna, särskilt yttrandefriheten, mötesfriheten och religionsfriheten, inskränks allt mer. Det är svårt för icke-statliga organisationer och religiösa samfund att bli registrerade, och samtidigt kräver den vitryska lagen att organisationerna är registrerade för att de ska kunna bedriva verksamhet. Yttrandefriheten och möjligheterna att organisera sig inskränks genom administrativa arresteringar och hot om våld. Det finns ingen medial mångfald att tala om. Regeringen har dessutom ytterligare inskränkt mediefriheten genom att bredda definitionen av "extremism". Rapporten ser det dock som mer ändamålsenligt att försöka binda upp Vitryssland till det som utgör kärnan i Europarådets verksamhet, snarare än att landet självt får välja vilka mekanismer det vill delta i.

De ekonomiska svårigheterna avspeglade sig klart på samhället, vilket ledde till demonstrationer i februari-mars 2017. Den omedelbara orsaken till demonstrationerna var den så kallade parasitlagen, som tillåter staten att bötfälla arbetslösa för att de inte bidrar till att upprätthålla de offentliga finanserna. Demonstrationerna fortsatte trots att verkställigheten av lagen avbröts. Bland de cirka 700 anhållna återfanns oppositionsledare, aktivister och journalister. Den allmänna opinionen har till följd av de begränsade kontakterna och sanktionerna under de senaste fem åren blivit mer EU-fientlig och i stället närmat sig Ryssland. Hävningen av sanktionerna i oktober 2015 och de tilltagande kontakterna på hög nivå har bidragit till en normalisering av relationerna.

I strid med landets internationella åtaganden har Vitryssland också fortsatt verkställa dödsstraff. Sedan 1991 har landet avrättat 400 människor, och den senaste avrättningen verkställdes i mars 2017. Landets straffrättsliga myndighet har i diskussioner beskrivit dödsdomarna som ett temporärt medel som presidenten eller parlamentet när som helst kan avbryta. Det finns dock inga tecken på att det skulle ske. Rapporten menar att ett omedelbart och absolut stopp för dödsdomar vore ett första steg i rätt riktning.

Vitryssland sänder motstridiga signaler såväl västerut som österut. Landet vill stärka kontakterna med Europa men nonchalerar de rekommendationer som lämnats. Vitryssland har en konstruktiv roll i närområdet, och landet har visat öppenhet och vilja att diskutera stärkt respekt för de mänskliga rättigheterna. Till följd av ockupationen av Krim söker landet närmare relationer med Europa, men samtidigt driver de ekonomiska förbindelserna fram ett närmare samarbete med Ryssland och de andra länderna i Euroasiatiska ekonomiska unionen. Vitryssland har nära relationer till Ryssland, men landet vill samtidigt närma sig EU, Kina, USA och Latinamerika. De bilaterala relationerna till europeiska länder ökade under 2016.

Församlingens ställningstagande och uppfattning om situationen i Vitryssland har sammanfattats i *resolution 2172 (2017)*. Vitryssland uppmanas omedelbart frigge de oppositionsaktivister som fortfarande sitter fängslade, garantera föreningsfriheten, mötesfriheten, mediefriheten och yttrandefriheten och förrätta rättvisa och fria val. Europeiska unionen bör i sina samarbetssträvanden ta hänsyn till hur situationen i fråga om demokratin och de mänskliga rättigheterna utvecklas i Vitryssland. Församlingen har för avsikt att stärka sina relationer till det civila samhället i landet, men rekommenderar ändå inte att landets parlament beviljas gästtalarstatus. Ett moratorium för dödsstraff måste införas. I församlingens *rekommendation 2107 (2017)* uppmanas ministerkommittén att fortsätta samarbetet med landets myndigheter, stödja landet i strävandena att ansluta sig till Europarådets instrument och inrätta ett Europarådskontor i Minsk inom en nära framtid.

Församlingen har beslutat bjuda in företrädare för Vitrysslands regering och opposition för att följa arbetet i församlingen. Ordföranden i den arbetsgrupp i vitryska parlamentet som behandlar dödsdomar Andrej Naumovitj, medlemmen i utbildnings-, kultur- och vetenskapsutskottet Jelena Anissim och ordföranden i vitryska kristdemokratiska parti Vital Rymasjeuski och Ales Bjaljatskij har också deltagit i politiska utskottets diskussionsmöten.

7.3 Internationella organisationer

Församlingen har formella samarbetsavtal med ett flertal organisationer. Det äldsta (från 1957) är ett avtal med Västeuropeiska unionens parlamentariska församling. Unionens verksamhet upphörde 2011. Det näst äldsta avtalet slöts med OECD 1970. Samarbetsavtal och samarbetsarrangemang har också ingåtts med Afrikanska unionens parlament PAP (2005), Europaparlamentet (2007), Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling EBRD, OSSE:s parlamentariska församling (1995), Oberoende staternas samvälde OSS (1997), Interparlamentariska unionen IPU (1993), Nordiska rådet (1989) och Latinamerikanska parlamentet Parlatino (2008). Politiska utskottets underutskott för externa relationer deltar varje år i FN:s generalförsamling.

Församlingen har också upprätthållit förbindelser med länder i närområdena (främst Magrebländerna i Nordafrika och vissa centralasiatiska länder). Utifrån det intresse som de här länderna visat godkände församlingen 2009 en ny samverkansform, partnerskap för demokrati. Partnerskapet är avsett för parlamenten i de grannländer som åtar sig att erkänna och främja Europarådets värderingar och lovar att försöka ordna fria och rättvisa val, avskaffa dödsstraffet och främja kvinnors möjligheter till likvärdig medverkan i politiken. Det nya demokratipartnerskapet tillåter parlamenten i länderna längs Medelhavets sydkust, Mellanöstern och Centralasien att sända parlamentarikerdelegationer till församlingens sessioner och övriga arbete.

OECD

Församlingen tillhandahåller ett forum för parlamentariker från alla OECD-länder, och det politiska utskottet gör vartannat år upp en rapport om OECD:s verksamhet. Rapporten behandlas vid en "utvidgad församling". Det betyder att också Japan, som är observatör vid Europarådets ministerkommitté, samt Kanada och Mexiko, som är observatörer vid församlingen, deltar i sessionen. I oktober 2017 hörde församlingen OECD:s generalsekreterare Angel Gurría och debatterade Alfred Heers (ALDE, Schweiz) rapport *OECD:s verksamhet 2016-2017* (dok. 14401). Församlingen konstaterade att världsekonomin visserligen återhämtat sig de senaste åren, men att tillväxten fortfarande är långsam. OECD:s medlemsländer uppmanades till strukturella reformer och till att utnyttja den rekordlåga räntenivån och satsa på offentliga investeringar. Det skulle ge ekonomin en vitamininjektion. Stimulansåtgärderna måste sättas in samordnat och riktas till de sektorer som direkt drar nytta av tillväxten. Den offentliga sektorns underskott får likväl inte förstoras. Församlingen framhöll också att multilateralt samarbete är det enda sättet att nå resultat i kampen mot internationell skatteflykt. Internationella företag bör redovisa sina vinster i det land där de bedriver verksamheten.

Europeiska unionen

Samarbetet mellan Europarådet och Europeiska unionen har långa anor. I början av 1990-talet deltog organisationernas ordförande och generalsekreterare i samarbetet, men sedan 2007 har arbetet styrts av ett s.k. samförståndsavtal (Memorandum of Understanding). Över hälften av Europarådets 47 medlemsländer ingår också i Europeiska unionen. EU:s ständiga representant i Strasbourg är finländaren Jani Vilén. EU bidrar till Europarådets budget med cirka 6 procent. Anslutningen av EU till Europakonventionen har beretts i många år, men frågan gick inte framåt under 2016.

BILAGA 1

FINLANDS DELEGATION I EUROPARÅDET 2017

ORDFÖRANDE

Maria GUZENINA (sd)

VICE ORDFÖRANDE

Sirkka-Liisa ANTTILA (cent)

MEDLEMMAR

Anne KALMARI (cent)

Tom PACKALÉN (saf)

Jaana PELKONEN (samI)

ERSÄTTARE

Petri
HONKONEN (cent)

Susanna
HUOVINEN (sd)

Anne
LOUHELAINEN (blå)

Olli-Poika
PARVIAINEN (gröna)

Sinuhe
WALLINHEIMO (samI)

SEKRETARIATET

Gunilla CARLANDER, råd för internationella ärenden, delegationens sekreterare
Maria FAGERHOLM / Eeva LAHTI, delegationens biträdande sekreterare
Katja NOLVI, delegationens assistent

FINLANDS DELEGATION I EUROPARÅDET – REPRESENTATION I UTSKOTT OCH UNDERUTSKOTT 2017

Ständiga utskottet <i>Standing Committee</i>	Maria GUZENINA, vice ordförande Sirkka-Liisa ANTTILA, ersättare
Politiska utskottet <i>Committee on Political Affairs and Democracy</i>	Maria GUZENINA, vice ordförande Anne KALMARI, ersättare
Underutskottet för Mellanöstern <i>Sub-Committee on the Middle East</i>	Maria GUZENINA, medlem
Underutskottet för externa relationer <i>Sub-Committee on External Relations</i>	Maria GUZENINA, medlem
Underskottet för relationer med OECD och EBRD <i>Sub-Committee on relations with the OECD and the EBRD</i>	Anne KALMARI
Utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter <i>Committee on Legal Affairs and Human Rights</i>	Sirkka-Liisa ANTTILA, medlem Tom PACKALÉN, ersättare
Underutskottet för mänskliga rättigheter <i>Sub-Committee on Human Rights</i>	Sirkka-Liisa ANTTILA, medlem
Underutskottet för bekämpning av brottslighet och terrorism <i>Sub-Committee on Crime Problems and Fight Against terrorism</i>	Tom PACKALÉN, medlem
Underutskottet för frågor om verkställande av Europadomstolens avgöranden <i>Sub-Committee on the implementation of Strasbourg Court judgements</i>	Sirkka-Liisa ANTTILA, medlem
Utskottet för social- och hälsovårdsfrågor och hållbar utveckling <i>Committee on Social Affairs, Health and Sustainable Development</i>	Anne KALMARI, medlem Anne LOUHELAINEN, ersättare
Underutskottet för den europeiska sociala stadgan <i>Sub-Committee on the European Social Charter</i>	-
Underutskottet för miljö och energi <i>Sub-Committee on Environment and Energy</i>	Anne KALMARI, medlem

Underutskottet för folkhälsa <i>Sub-Committee on Public Health</i>	Anne LOUHELAINEN, medlem
Underutskottet för Europapriset <i>Sub-Committee on Europe Prize</i>	-
Utskottet för migration, flyktingar och fördrivna personer <i>Committee on Migration, Refugees and Displaced persons</i>	Tom PACKALÉN, medlem Susanna HUOVINEN, ersättare
Underutskottet för befolkningsfrågor <i>Sub-Committee on Population</i>	Susanna HUOVINEN, medlem
Underutskottet för integrationsfrågor <i>Sub-Committee on Integration</i>	Susanna HUOVINEN, medlem
Underutskottet för samarbetet med utomeuropeiska ursprungsländer och transitländer <i>Sub-Committee on Cooperation with non-European Countries of Origin and Transit</i>	Tom PACKALÉN, medlem
Utskottet för kultur, vetenskap, utbildning och media <i>Committee on Culture, Science and Education</i>	Sinuhe WALLINHEIMO, medlem Petri HONKONEN, ersättare
Underutskottet för kulturell mångfald och kulturarv <i>Sub-Committee on Cultur, Diversity and Heritage</i>	-
Underutskottet för medier och informationsamhället <i>Sub-Committee on Media and Information Society</i>	Petri HONKONEN, medlem
Underutskottet för utbildning, ungdom och sport <i>Sub-Committee on Education, Youth and Sport</i>	Sinuhe WALLINHEIMO, medlem
Utskottet för jämställdhet och icke-diskriminering <i>Committee on Equality and Non-discrimination</i>	Jaana PELKONEN/ Anne-Mari VIROLAINEN, medlem Olli-Poika PARVIAINEN, ersättare
Underutskottet för jämställdhet mellan könen <i>Sub-Committee on Gender Equality</i>	Jaana PELKONEN/ Anne-Mari VIROLAINEN, medlem
Underutskottet för minoriteters rättigheter <i>Sub-Committee on Rights of Minorities</i>	Olli-Poika PARVIAINEN, medlem
Underutskottet för funktionsnedsättning och inkludering <i>Sub-Committee on Disability and Inclusion</i>	Olli-Poika PARVIAINEN, medlem
Utskottet för procedurfrågor <i>Committee on Rules of Procedure and Immunities</i>	Susanna HUOVINEN, medlem

**Utskottet för granskning av medlemsländernas
uppfyllande av sina åtaganden**

Honouring of Obligations and Commitments by Member States

Maria GUZENINA (SOC), medlem

Sirkka-Liisa ANTTILA (ALDE), medlem

Underutskottet för val av domare till Europadomstolen

Committee on the Election of Judges to the European Court of Human Rights

-

DOKUMENT GODKÄNDA AV EUROPARÅDETS PARLAMENTARISKA FÖRSAMLING 2017

3.1 Resolutioner

En resolution avser dels ett beslut av församlingen i en fråga som församlingen är behörig att genomföra, dels en ståndpunkt som församlingen företräder och ensam är ansvarig för.

Resolution 2141 (2017) Attacker mot journalisterna och mediefriheten i Europa (dok. 14229)

Resolution 2142 (2017) Den humanitära krisen i Gaza (dok. 14224)

Resolution 2143 (2017): Nätmedia och journalistik: utmaningar och ansvar (dok. 14228)

Resolution 2144 (2017): Ett slut på cyberdiskriminering och näthat (dok. 14217)

Resolution 2145 (2017): De demokratiska institutionerna i Ukraina (dok. 14227)

Resolution 2146 (2017): Stärkt social dialog som instrument för stabilitet och minskad social och ekonomisk ojämlikhet (dok. 14216)

Resolution 2147 (2017): Behovet av att reformera den europeiska migrationspolicyn (dok. 14248)

Resolution 2148 (2017): Ifrågasättandet av Slovakiens delegations fullmakter av procedurskäl (dok. 14247)

Resolution 2149 (2017): Granskningsutskottets lägesrapport september–december 2016, inklusive periodiska rapporter om Österrike, Tjeckien, Danmark, Frankrike, Finland och Tyskland (dok. 14213)

Resolution 2150 (2017): Situationen i Libanon och utmaningarna för stabiliteten i regionen och säkerheten i Europa (dok. 14226)

Resolution 2151 (2017): De mänskliga rättigheterna och skiljeförfarande i samband med internationella avtal om investeringsskydd (dok. 14225)

Resolution 2152 (2017): Den nya generationens handelsavtal och deras konsekvenser för de sociala rättigheterna, folkhälsan och en hållbar utveckling (dok. 14219)

Resolution 2153 (2017): Inkludering av romer och resandefolk (dok. 14149)

Resolution 2154 (2016): Fångars rätt till advokat (dok. 14267)

Resolution 2155 (2016): Politiska rättigheter för personer med funktionshinder: en demokratifråga (dok. 14268)

Resolution 2156 (2017): De demokratiska institutionerna i Turkiet (dok. 14282)

Resolution 2157 (2017): De mänskliga rättigheterna i norra Kaukasien; uppföljning av resolution 1738 (2010) (dok. 14083)

Resolution 2158 (2017): Minskade inkomstskillnader: en väg att stärka den sociala sammanhållningen och den ekonomiska tillväxten (dok. 14287)

Resolution 2159 (2017): Skydda flyktingkvinnor mot könsrelaterat våld (dok. 14284)

Resolution 2160 (2017): Kommittén mot tortyr 25 år: resultat och utvecklingsområden (dok. 14280)

Resolution 2161 (2017): Missbruk av Interpol-systemet: behovet av striktare skyddsåtgärder (dok. 14277)

Resolution 2162 (2017): Oroväckande utveckling i Ungern: lagförslagen om CEU och icke-statliga organisationer (dok. 14298)

Resolution 2163 (2017): Skyddet av föräldrar och barn som hör till religiösa minoriteter (dok. 14260)

Resolution 2164 (2017): Möjliga sätt att öka biståndsfinansieringen vid flyktingkatastrofer (dok. 14283)

Resolution 2165 (2017): Parlamentariska församlingens utgifter 2018–2019 (dok. 14319)

Resolution 2166 (2017): Den politiska övergångsprocessen i Tunisien (dok. 14323)

Resolution 2167 (2017): Arbetsrättigheterna för hushållsarbetare, särskilt kvinnliga, i Europa (dok. 14322)

Resolution 2168 (2017): De äldre: mänskliga rättigheter och en allsidig omsorg (dok. 14320)

Resolution 2169 (2017): Erkännande och verkställande av ansvarsprincipen i den parlamentariska församlingen (dok. 14338)

Resolution 2170 (2017): Att främja integritet i förvaltningen för att bekämpa politisk korruption (dok. 14344)

Resolution 2171 (2017): Parlamentarisk tillsyn över korruption: samarbete med undersökande medier (dok. 14274)

Resolution 2172 (2017): Situationen i Vitryssland (dok. 14333)

Resolution 2173 (2017): En övergripande humanitär och politisk respons på migrationen och flyktingkrisen i Europa (dok. 14342)

Resolution 2174 (2017): Människorättskonsekvenserna av Europas svar på migrationen över Medelhavet (dok. 14341)

Resolution 2175 (2017): Migrationen som en möjlighet för den europeiska utvecklingen (dok. 14335)

Resolution 2176 (2017): Integration av flyktingar i tider av kritiskt tryck: vad vi kan lära av den senaste tidens händelser och exempel på bästa praxis (dok. 14329)

Resolution 2177 (2017): Ett slut på sexuella trakasserier och övergrepp i det offentliga rummet (dok. 14337)

Resolution 2178 (2017): Implementeringen av Europadomstolens domar (dok. 14340)

Resolution 2179 (2017): Politiska påtryckningar mot oberoende medier och journalister (dok. 14339)

Resolution 2180 (2017): Turinprocessen: om att stärka de sociala rättigheterna i Europa (dok. 14343)

Resolution 2181 (2017): OECD:s verksamhet 2016–2017 (dok. 14401)

Resolution 2182 (2017): Uppföljning av resolution 1903 (2012): Uppförandekod för församlingens ledamöter: god praxis eller kärnuppgift? (dok. 14407)

Resolution 2183 (2017) Utvärdering av Jordaniens demokratipartnerskap (dok. 14399)

Resolution 2184 (2017) De demokratiska institutionerna i Azerbajdzjan (dok. 14403)

Resolution 2185 (2017) Azerbajdzjans ordförandeskap i Europeiska rådet: hur har respekten för de mänskliga rättigheterna efterlevts? (dok. 14397)

Resolution 2186 (2017) Upprop för ett Europarådstoppmöte för att försvara och främja demokratisk säkerhet i Europa (dok. 14396)

Resolution 2187 (2017): Venedigkommissionens checklista för rättsstatsprincipen (dok. 14387)

Resolution 2188 (2017): Nya hot mot rättsstatsprincipen i Europarådets medlemsländer (dok. 14405)

Resolution 2189 (2017): Ukrainas nya utbildningslag: ett avsevärt hinder för undervisning i minoriteters modersmål (dok. 14415)

Resolution 2190 (2017): Åtal och straff för de brott mot mänskligheten som begåtts av Isis (dok. 14402)

Resolution 2191 (2017): Att främja intersexuella människors mänskliga rättigheter och förebygga diskriminering (dok. 14404)

Resolution 2192 (2017): Unga mot korruption (dok. 14395)

Resolution 2193 (2017) Europarådets relationer till Kazakstan (dok. 14436)

Resolution 2194 (2017) Gränsöverskridande vårdnadstvister (dok. 14435)

Resolution 2195 (2017) Barnvänlig åldersbestämning av ensamkommande flyktingbarn (dok. 14434)

3.2 Rekommendationer

Med rekommendation avses ett förslag som församlingen lägger fram inför ministerkommittén och vars genomförande inte hör till församlingen utan till regeringarna.

Rekommendation 2097 (2017) Attacker mot journalisterna och mediefriheten i Europa (dok. 14229)

Rekommendation 2098 (2017): Ett slut på cyberdiskriminering och näthat (dok. 14217)

Rekommendation 2099 (2017): De mänskliga rättigheterna i norra Kaukasien; uppföljning av resolution 1738 (2010) (dok. 14083)

Rekommendation 2100 (2017): Kommittén mot tortyr 25 år: resultat och utvecklingsområden (dok. 14280)

Rekommendation 2101 (2017): Skyddet av föräldrar och barn som hör till religiösa minoriteter (dok. 14260)

Rekommendation 2102 (2017): Teknologisk konvergens, artificiell intelligens och de mänskliga rättigheterna (dok. 14288)

Rekommendation 2103 (2017): Den politiska övergångsprocessen i Tunisien (dok. 14323)

Rekommendation 2104 (2017): De äldre: mänskliga rättigheter och en allsidig omsorg (dok. 14320)

Rekommendation 2105 (2017): Att främja integritet i förvaltningen för att bekämpa politisk korruption (dok. 14344)

Rekommendation 2106 (2017): Parlamentarisk tillsyn över korruption: samarbete med undersökande medier (dok. 14274)

Rekommendation 2107 (2017): Situationen i Vitryssland (dok. 14333)

Rekommendation 2108 (2017): En övergripande humanitär och politisk respons på migrationen och flyktingkrisen i Europa (dok. 14342)

Rekommendation 2109 (2017): Migrationen som en möjlighet för den europeiska utvecklingen (dok. 14335)

Rekommendation 2110 (2017): Implementeringen av Europadomstolens domar (dok. 14340)

Rekommendation 2111 (2017): Politiska påtryckningar mot oberoende medier och journalister (dok. 14339)

Rekommendation 2112 (2017): Turinprocessen: om att stärka de sociala rättigheterna i Europa (dok. 14343)

Rekommendation 2113 (2017) Upprop för ett Europarådstoppmöte för att försvara och främja demokratisk säkerhet i Europa (dok. 14396)

Rekommendation 2114 (2017): Till försvaret av Europarådets konventioner: bevara det 65-åriga framgångsrika mellanstatliga samarbetet (dok. 14406)

Rekommendation 2115 (2017): Användningen av gentekniken i människor (dok. 14328)

Rekommendation 2116 (2017): Att främja intersexuella människors mänskliga rättigheter och förebygga diskriminering (dok. 14404)

Rekommendation 2117 (2017) Barnvänlig åldersbestämning av ensamkommande flyktingbarn (dok. 14434)

3.3 Yttranden

Yttrande 293 (2017): Utkast till konvention om brott mot kulturarvet (dok. 14300)

Yttrande 294 (2017): Europarådets budget och prioriteringar 2018–2019 (dok. 14318)

Yttrande 295 (2017): Utkast till tilläggsprotokoll till konventionen om överförande av dömda personer (dok. 14281)

Yttrande 296 (2017) Utkast till tilläggsprotokoll till konventionen om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter (ETS 108) (dok. 14437)

EUROPARÅDETS PARLAMENTARISKA FÖRSAMLINGS GÄSTTALARE 2017

Statliga gäster

Ioannis Kasoulides, Cyperns utrikesminister*	23.1.2017
Nicos Anastasiades, Cyperns president	24.1.2017
Klaus Werner Iohannis, Rumäniens president	25.1.2017
Ioannis Kasoulides, Cyperns utrikesminister*	24.4.2017
Prokopis Pavlopoulos, Greklands president	26.4.2017
Felipe IV, kung av Spanien	27.4.2017
Pavel Filip, Moldaviens statsminister	26.6.2017
Duško Marković, Montenegros statsminister	27.6.2017
Lubomír Zaorálek, Tjeckiens utrikesminister*	27.6.2017
Morgan Johansson, Sveriges justitieminister	28.6.2017
Lubomír Zaorálek, Tjeckiens utrikesminister*	9.10.2017
Milos Zeman, Tjeckiens president	10.10.2017
Petro Porosjenko, Ukrainas president	11.10.2017
Ulla Tørnæs, Danmarks utvecklingsminister*	24.11.2017

Övriga

Johannes Hahn, EU-kommissionär med ansvar för grannskapspolitik och utvidgning	24.1.2017
Christian Ahlund, ordförande för ECRI	10.3.2017
Paolo Alli, ordförande i Natos parlamentariska församling	30.5.2017
Georgios Kaminis, borgmästare i Aten	28.6.2017
Angel Gurría, OECD:s generalsekreterare	10.10.2017
Gianni Buquicchio, Venedigkommissionens ordförande	11.10.2017
George Tsereteli, ordförande för OSSE:s parlamentariska församling	24.11.2017

*I egenskap av ordförande för Europarådets ministerkommitté

EUROPARÅDETS MEDLEMSSTATER

Stiftande medlemmar (1949)

	Belgien	14.5.1993	Estland
	Danmark	14.5.1993	Litauen
	Frankrike	14.5.1993	Slovenien
	Irland	30.6.1993	Tjeckien
	Italien	30.6.1993	Slovakien
	Norge	7.10.1993	Rumänien
	Luxemburg	10.11.1994	Andorra
	Nederländerna	10.2.1995	Lettland
	Sverige	13.7.1995	Albanien
	Storbritannien	13.7.1995	Moldavien
		9.11.1995	Ukraina
9.8.1949	Grekland	9.11.1995	Makedonien
7.3.1950	Island	28.2.1996	Ryssland
13.4.1950	Turkiet	6.11.1996	Kroatien
13.7.1950	Tyskland	27.4.1999	Georgien
16.4.1956	Österrike	25.1.2001	Armenien
24.5.1961	Cypern	25.1.2001	Azerbajdzjan
6.5.1963	Schweiz	24.4.2002	Bosnien och Hercegovina
29.4.1965	Malta	3.4.2003	Serbien
22.9.1976	Portugal	6.10.2004	Monaco
24.11.1977	Spanien	6.6.2006	Serbien
23.11.1978	Liechtenstein	11.5.2007	Montenegro
16.11.1988	San Marino		
5.5.1989	Finland		
6.11.1990	Ungern		
26.11.1991	Polen		
7.5.1992	Bulgarien		

OBSERVATÖRER VID EUROPARÅDETS MINISTERKOMMITTÉ

7.3.1970	Heliga stolen
10.1.1996	USA
29.5.1996	Kanada
20.11.1996	Japan
1.12.1999	Mexiko

OBSERVATÖRER VID EUROPARÅDETS PARLAMENTARISKA FÖRSAMLING

2.12.1957	Israel
28.5.1997	Kanada
4.11.1999	Mexiko

Finlands delegation i Europarådet
FIN-00102 Riksdagen
tfn + 358 9 4321
www.riksdagen.fi
fornamn.efternamn@riksdagen.fi

Europarådets parlamentariska församling
Parliamentary Assembly of the Council of Europe
FR – 67075 Strasbourg
www.coe.int
assembly.coe.int